

Vlaamse
overheid

Wegwijs in de Vlaamse Rand

Met lokaal beleid het Vlaamse karakter
van de regio versterken

AGENTSCHAP
BINNENLANDS
BESTUUR

vlaanderen.be/vlaamse-rand

DEEL III

**WEGWIJS IN DE
PRAKTIJK**

Inspirerende voorbeelden
uit het werkveld

Inhoud

III.1. Het Vlaamse karakter van de Rand	6
Taalpromotie: het Nederlands als verbindende taal versterken	6
Nederlands leren.....	7
Lokaal bestuur neemt actieve NT2-rol op	8
Nederlandse les op maat van kwetsbare moeders.....	9
Vastgoedsector maakt promotie voor lessen Nederlands.....	10
Nederlands oefenen	11
Lokaal bestuur pakt oefenkansen Nederlands integraal aan.....	12
Krant voor en door anderstaligen.....	13
Op taalsafari in de natuur met cursisten NT2.....	14
Nederlandstalige inwoners helpen anderstaligen oefenen.....	15
Oefenkansen coördineren met een werkgroep	16
Spreekdurf aanmoedigen met creatieve ateliers.....	17
Nederlands gebruiken.....	18
Helder taalbeleid binnen het lokaal bestuur	19
Kunstacademie met divers publiek zet in op Nederlands	20
Nederlands in de winkel.....	21
Taalcoaching op de werkvloer	23
Gemeenschapsvorming: inwoners verenigen rond wat ze met elkaar delen	24
De rol van ruimte.....	25
Cultuur in je buurt	26
Een beleidsplan voor het lokale belevings- en ontmoetingsweefsel	27
Open Tuinen brengen gemeenschappen in contact.....	28
Gedeelde interesses.....	29
Voetbal met oog voor taal en verbinding.....	30
Vrijtijdsverenigingen ondersteunen en stimuleren met heldere subsidiereglementen.....	32
Gezamenlijke actie.....	33
Europadag voor en door verschillende gemeenschappen.....	34
‘Outreaching’ werken met moeilijk bereikbare jongeren	35
Lokaal onthaalbeleid: een actieve klantbenadering voor nieuwe inwoners	36
Nieuwe inwoners verwelkomen met een ‘welkomteam’.....	37
Transversaal onthaalbeleid met ketenaanpak	38
Warm onthaal van nieuwe inwoners.....	40

III.2. Flankerend onderwijsbeleid: ondersteunende maatregelen om leerlingen maximale ontwikkelingskansen te bieden	42
Vzw 'de Rand' boest het taalbeleid van scholen.....	43
Een breed taalbeleid op school met aandacht voor naschoolse activiteiten	45
Basisscholen geven voorrang aan kinderen uit de eigen gemeente	47
Schrijfwedstrijd voor Nederlandstalige én anderstalige kinderen uit de lagere school.....	48
De 'leeshelden' leren samen beter én liever lezen in de bib	49
Boekstart-werking stimuleert lezen in jonge gezinnen	50
'Schoolsprong' maakt een brug tussen leerkrachten, ouders en kinderen	52
Brede school biedt schoolgaande jeugd maximale ontwikkelingskansen.....	53
Zomerschool met focus op taalstimulering Nederlands.....	54
III.3. Het Vlaamse karakter versterken via het woonbeleid	56
Ondersteuning voor lokale besturen die Wonen in Eigen Streek willen bevorderen	57
Convenant met bouwpromotoren bevordert wonen in eigen streek.....	58
Sociale woningen toewijzen met getrapte voorrang voor wie de meeste lokale binding heeft	59

III.1. Het Vlaamse karakter van de Rand

De snelle bevolkingstoename en toenemende internationalisering zetten het Vlaamse karakter van de gemeenten in de Rand stevig onder druk. Hoe kunnen lokale besturen in zo'n context het Vlaamse karakter van hun gemeente behouden en versterken? Een integrale aanpak die op meerdere sporen tegelijk inzet, is hoe dan ook noodzakelijk.

Taalpromotie: het Nederlands als verbindende taal versterken

In België is het taalgebruik in principe vrij en in de meeste situaties mogen mensen dan ook kiezen welke taal ze gebruiken¹. Dat neemt niet weg dat een gedeelde taal het zoveel makkelijker maakt om contacten te leggen, om ervaringen te delen en elkaar letterlijk en figuurlijk te begrijpen. Taalpromotie² heeft dan ook een **tweeledig doel**:

- anderstaligen stimuleren om Nederlands te leren, te oefenen en te gebruiken.
- Nederlandstaligen stimuleren en ondersteunen om anderstaligen maximale leer-, oefen- en gebruikskansen Nederlands te bieden.

Hoe kunnen lokale besturen anderstaligen warm maken om Nederlands te leren, te oefenen en te gebruiken? En hoe kunnen ze ook Nederlandstalige inwoners bewust maken van hun aandeel daarin? Hieronder verkennen we elk van die deelaspecten aan de hand van enkele goede praktijken.

¹ In deel II van deze beleidswijzer komt de taalwetgeving uitgebreid aan bod.

² De term 'taalpromotie' komt uit het decreet betreffende het Vlaamse integratie- en inburgeringsbeleid (BS 26/7/2013) en wordt daar omschreven als "het geheel van acties dat tot doel heeft om enerzijds anderstaligen te stimuleren om Nederlands te leren, te oefenen en te gebruiken, en om anderzijds Nederlandstaligen te stimuleren en te ondersteunen om anderstaligen maximale leer-, oefen- en gebruikskansen Nederlands te bieden".

NEDERLANDS LEREN

Lokale besturen kunnen onder meer taalleerkansen Nederlands creëren via hun regierol in **NT2-promotie**. In samenwerking met partners³ zoals vzw 'de Rand', het Agentschap Integratie en Inburgering en de provincie Vlaams-Brabant kunnen ze een aanpak uitwerken die erop gericht is zoveel mogelijk anderstaligen warm te maken en te overtuigen om Nederlands te leren.

Een **uitnodigende en enthousiasmerende houding** is in de Vlaamse Rand nodig omdat de groep anderstaligen er niet alleen uit inburgeraars bestaat die verplicht een inburgerings-traject – en dus ook Nederlandse lessen – moeten volgen. De Vlaamse Rand telt ook veel inwoners voor wie die verplichting niet geldt, zoals Franstalige Belgen of inwijkelingen die voordien lange tijd in Brussel hebben gewoond.

Als lokaal bestuur plukt u dus meer vruchten wanneer u bij anderstalige inwoners de intrinsieke motivatie aanwakkert om Nederlands te leren. Dat kan door hen duidelijk te maken dat het **Nederlands een taal van kansen** is: professionele kansen bijvoorbeeld, maar ook sociale kansen en kansen voor hun kinderen. Met een leeraanbod dat aansluit bij de levensfase waarin ze zich bevinden of de context waarin het Nederlands op dat moment voor hen belangrijk is, zal u anderstaligen het makkelijkst weten te overtuigen. Denk bijvoorbeeld aan NT2-lessen voor ouders op de school van hun kinderen, functioneel Nederlands voor trainers in een sportclub, Nederlands op de werkvloer, ...

³ Voor meer informatie over deze en andere partners, kan u terecht in het vierde en laatste deel van deze beleidswijzer.

Praktijkvoorbeelden >>>

Lokaal bestuur neemt actieve NT2-rol op

Initiatiefnemer:

Lokaal bestuur Sint-Pieters-Leeuw:
dienst Samenleven en Integratie

Partners:

- Agentschap Integratie en Inburgering (AgII)
- NT2-aanbieders: Ligo, CVO Crescendo

Het project:

Sint-Pieters-Leeuw stimuleert anderstalige inwoners om Nederlands te leren door nauw samen te werken met partners uit de sector. Zo verwijst de gemeente kandidaat-cursisten NT2 (Nederlands als Tweede Taal) door naar het AgII en organiseert ze samen met het AgII ook een infosessie NT2: medewerkers van het AgII en de NT2-scholen komen dan zelf naar de gemeente om geïnteresseerden te oriënteren naar een gepaste cursus Nederlands.

Wie niet direct kan deelnemen aan het reguliere NT2-aanbod, kan terecht in tijdelijke taalklassen die de gemeente samen met vrijwilligers organiseert. Deelnemers worden voor hun inzet beloond met een jaarlijks 'attestenfeest': ze krijgen dan een attest uit handen van de burgemeester of schepen. Dat attestenfeest vindt aansluitend op de infosessie NT2 plaats om de doorstroming van de taalklassen naar de reguliere NT2-cursussen te bevorderen.

Verder organiseert de integratiedienst 2 à 3 keer per jaar een lokaal NT2-overleg samen met de partners om het hele aanbod aan formele en niet-formele lessen én aan oefenkansen in kaart te brengen.

Succesfactoren:

- De verschillende partners zorgen samen voor een complementair aanbod van formeel (NT2-cursus), niet-formeel (taalklassen) en informeel (oefenkansen) leren.
- Overleg en afstemming brengen een betere samenwerking met zich mee.

Totaal budget:

- De infosessie van het AgII is gratis.
- Voor de organisatie van het attestenfeest voorziet de gemeente een budget van € 750-1.000: hapjes en drank voor de receptie, attentie voor de vrijwilligers, afsluitend etentje.
- De vrijwilligers van de taalklassen krijgen € 20 vrijwilligersvergoeding per prestatie. Zij brengen een maandelijke prestatie staat binnen. Dit komt op zo'n 80-100 euro per maand per vrijwilliger.
- De gemeente neemt dit budget op binnen de jaarlijkse begroting van de dienst Samenleven en Integratie en maakt hiervoor dus geen gebruik van subsidies.

Extra info:

Het lokaal bestuur overweegt om het attestenfeest in 2024 uit te breiden naar alle inwoners die een niveau Nederlands behaalden via een taalklas of NT2-cursus.

Nederlandse les op maat van kwetsbare moeders

Initiatiefnemer:

Lokaal bestuur Zaventem: Integratiedienst

Partners:

- Ligo Halle-Vilvoorde
- CVO Crescendo
- Huis van het Kind Zaventem
- Agentschap Integratie en Inburgering (AgII)
- OCMW Zaventem

Het project:

Met het project ZON – dat staat voor ‘Zaventem / Ontmoeting, Onderwijs, Opvoedingsondersteuning / Nederlands’ – organiseert de gemeente Zaventem samen met de lokale NT2-scholen een gratis cursus Nederlands voor anderstalige, kwetsbare moeders met jonge, niet-schoolgaande kinderen. Tijdens de lessen zorgt het Huis van het Kind Zaventem voor kinderopvang en maken de deelnemers kennis met het aanbod aan opvoedingsondersteuning en vrijetijdsactiviteiten in de gemeente Zaventem. De cursus creëert ontmoetingskansen voor moeders en kinderen en biedt de gelegenheid om hen toe te leiden naar de kinderopvang en het Nederlandstalige kleuteronderwijs.

Succesfactoren:

- Het Huis van het Kind leidt de moeders toe naar de cursus, wat de drempel tot deelname verlaagt.
- De gemeentelijke medewerkers van dit project zijn het centrale aanspreekpunt van de moeders voor al hun vragen rond hulpverlening.
- De moeders kunnen de lessen gewoon verderzetten als hun kind naar school begint te gaan.

Totaal budget:

- € 11.200 euro per schooljaar
- Dit project ontving een [impulssubsidie Vlaamse Rand](#).

Duurtijd project:

Het aanbod bestond enerzijds uit een Ligo-cursus van één schooljaar en anderzijds uit een CVO-cursus met 8 lesmomenten.

Extra info:

Dit project is gebaseerd op het [AMIF-project](#) ‘inburgering op maat van laaggeletterde vrouwen met jonge kinderen’, maar de doelgroep is hier niet beperkt tot inburgeraars. Dat sluit beter aan bij de Zaventemse realiteit: een groot aandeel van de anderstalige inwoners in Zaventem is niet verplicht tot inburgering.

Vastgoedsector maakt promotie voor lessen Nederlands

Initiatiefnemer:

Provincie Vlaams-Brabant

Partners:

- De lokale besturen van Grimbergen, Overijse, Dilbeek en Sint-Pieters-Leeuw
- Vzw 'de Rand'
- Agentschap Integratie en Inburgering (AgII)

Het project:

Immokantoren en notarissen leggen vaak de eerste contacten met nieuwe inwoners. Van dat contact wil de provincie met deze campagne optimaal gebruik maken. Vastgoedprofessionals ontvangen een meertalige brochure (in het Nederlands, Frans, Duits, Engels) die uitlegt waarom Nederlands leren belangrijk is en welke voordelen het biedt. Via QR-codes vinden lezers snel hun weg naar meer informatie. Bedoeling is dat immokantoren en notarissen de brochures verspreiden onder hun cliënteel en zo mee helpen om nieuwe inwoners toe te leiden naar het NT2-aanbod. Momenteel loopt het pilootproject in 4 gemeenten.

Succesfactoren:

- Door gebruik te maken van bestaande contacten tussen vastgoedspelers en nieuwe inwoners, bereikt deze campagne vlot de doelgroep.

Totaal budget:

De provincie verzorgt gratis de lay-out van de brochure voor gemeenten die zich willen aansluiten. Voor de drukkosten staat de gemeente zelf in.

Duurtijd project:

Dit project ging van start in februari 2024.

Extra info:

[Bekijk hier een reportage van Ring over dit project.](#)

NEDERLANDS OEFENEN

Uit een [recent motivatieonderzoek bij Brusselse NT2-leerders](#) blijkt dat een groot aantal respondenten hun toekomst in Vlaanderen ziet: voor (beter) werk, de schoolcarrière van de kinderen, maar ook algemeen door het positieve imago van Vlaanderen als veilige en groene leefomgeving. Toch rijden ze vaak een hobbelig NT2-parcours, en dat heeft veel te maken met één grote ontgoocheling: het uitblijven van **reële kansen om het Nederlands te gebruiken**.

Het belang van oefenkansen voor wie Nederlands leert, kan dus nauwelijks worden overschat. Daarom is bij taalpromotie ook een belangrijke taak weggelegd voor de **ontvangende samenleving**, met andere woorden voor het Nederlandstalige netwerk in de gemeente. Nederlandstalige inwoners en verenigingen zorgen mee voor de oefenkansen die anderstaligen broodnodig hebben om het Nederlands onder de knie te krijgen én te houden. Lokale besturen spelen dus een bepalende rol in het aanreiken van oefenkansen enerzijds én in het sensibiliseren van de ontvangende samenleving anderzijds.

In [de visietekst 'oefenkansen kinderen, tieners en jongeren'](#) van vzw 'de Rand' komt u te weten welke klemtonen een lokaal bestuur kan leggen vanuit zijn lokale regierol in vrije tijd. De tekst reikt ook een handleiding aan om samen met partners lokaal werk te maken van een integrale aanpak.

Zowel rond oefenkansen voor kinderen en jongeren als rond oefenkansen voor volwassenen organiseert vzw 'de Rand' bovendien lerende netwerken voor lokale besturen. Ook het Agentschap Integratie en Inburgering biedt handige hulpmiddelen die u als lokaal bestuur kan benutten, zoals de tips rond [duidelijke taal](#) en de [9 b's van toegankelijkheid](#).

Praktijkvoorbeelden >>>

Lokaal bestuur pakt oefenkansen Nederlands integraal aan

Initiatiefnemer:

Lokaal bestuur Machelen

Partners:

- Vzw 'de Rand'
- Agentschap Integratie en Inburgering (AgII)
- Alle relevante diensten van het lokaal bestuur: dienst Beleven (jeugd, cultuur, sport en bibliotheek) en afdeling Mens (onderwijs, Huis van het Kind, integratie en kinderopvang)

Het project:

Machelen wil het Nederlands van kinderen, jongeren, tieners en volwassenen versterken door in het Machelse vrijetijdsaanbod zowel impliciete als expliciete kwaliteitsvolle oefenkansen aan te bieden. Doel is om een ruimere positieve impact te genereren op de Nederlandse taalvaardigheid en zo grotere slaagkansen teweeg te brengen in de school- en/of professionele loopbaan.

Daarbij gaat Machelen uitgesproken projectmatig en gefaseerd te werk: na een grondige analyse werd een visie geformuleerd, die vervolgens een concrete vertaling kreeg in gerichte criteria voor kwaliteitsvolle oefenkansen en een actieplan. In een eerste fase lag de focus op het eigen gemeentelijke vrijetijdsaanbod, zoals speelpleinen en praatgroepen. In een volgende fase wil de gemeente een ondersteuningsaanbod uitbouwen voor het particulier lokaal vrijetijdsaanbod van onder meer sportclubs en jeugd- of cultuurverenigingen.

Machelen versterkt op die manier niet alleen het Nederlands als verbindende taal in de zeer diverse lokale samenleving, maar werkt tegelijk ook aan de sociale cohesie tussen de verschillende gemeenschappen. Door extra aandacht te besteden aan taalversterkende activiteiten voor kinderen en jongeren, investeert de gemeente in haar toekomst.

Succesfactoren:

- Door een organisatiebrede visie en criteria te ontwikkelen, zorgt het lokaal bestuur voor gedragen beleid.
- Waar nodig haalt Machelen expertise in huis van deskundige organisaties die werken rond taal/anderstaligheid, wat de kwaliteit en slaagkans van de initiatieven bevordert.
- Door in te zetten op oefenkansen in de vrijetijdscontext zorgt Machelen voor een minder geforceerde omgeving waarin inwoners de taal kunnen leren en onderhouden.

Totaal budget:

Deze integrale aanpak voor oefenkansen Nederlands is inherent aan de werking van het lokaal bestuur en zit dus vervat in de algemene begroting.

Duurtijd project:

De aanpak is in 2023 opgestart en zal ongeveer 3-4 jaar blijven lopen volgens een projectwerking.

Krant voor en door anderstaligen

Initiatiefnemer:

Lokaal bestuur Vilvoorde en CVO Semper

Partners:

Af en toe komt er een partnerorganisatie op bezoek (bv. Avansa, Café Combinne, ...) en schrijven de cursisten daarover.

Het project:

De cursisten NT2 uit de hogere schrijfklassen van CVO Semper schrijven artikels voor de Vilvoordse stadskrant. Sinds januari 2023 vullen zij stevast de rubriek 'Op tournee met NT2'.

Ze kiezen zelf waarover ze willen berichten en dat levert een heel gevarieerd scala aan teksten op: gedichten, het verslag van een uitstap, tips voor activiteiten in Vilvoorde, een inkijk in bepaalde tradities, ... Soms gaat het over één lang artikel, dan weer worden er verschillende kleine teksten aangeleverd. Een gemeenschappelijk thema zorgt voor een rode draad doorheen de teksten.

Deze concrete oefenkans stimuleert NT2-cursisten met een zichtbaar resultaat dat zowel digitaal als op papier verspreid wordt. Tegelijk leren Nederlandstalige Vilvoordenaars hun anderstalige stadsgenoten beter kennen, wat zorgt voor meer verbinding. Pluspunt is ook dat de Vilvoordse stadskrant nu vaker gebruikt wordt als lesmateriaal en op meer belangstelling kan rekenen van de cursisten. Zo komen ze in aanraking met initiatieven van de stad, met activiteiten in de buurt, ... Kortom: de krant lezen en er zelf deel van uitmaken, opent nieuwe deuren en geeft zo een ruimere betekenis aan het begrip integratie.

Succesfactoren:

- De samenwerking tussen de stad en een CVO vormt de ideale combinatie. De stad staat als uitgever van de stadskrant in voor druk, lay-out en verspreiding van artikels. De stad bewaakt dus ook de deadlines en neemt het gehele proces na het schrijven voor haar rekening. Het CVO heeft de expertise in huis om samen met de doelgroep teksten in eenvoudig Nederlands te schrijven.
- De cursisten kiezen zelf of ze willen deelnemen en waarover ze schrijven.

Totaal budget:

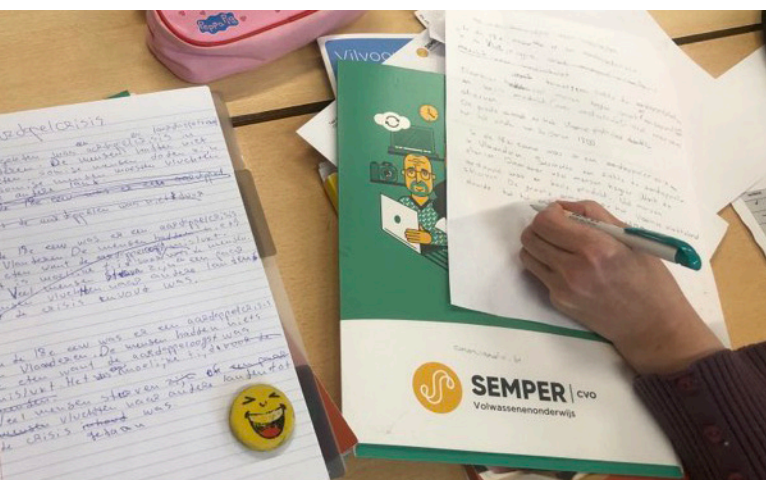
Voor de opstart van het project kreeg de stad Vilvoorde een subsidie van 2.500 euro, een vorming 'redactioneel schrijven' door Wablieft en inhoudelijke ondersteuning via de provincie Vlaams-Brabant. Voor het vervolg van het project zijn geen bijkomende middelen nodig.

Duurtijd project:

Dit is een project van onbepaalde duur. Zowel de stad Vilvoorde als CVO Semper zijn overtuigd van de meerwaarde van dit project en hopen op een lange, vruchtbare samenwerking.

Extra info:

- Bekijk [de reportage van Ring](#) over dit project.
- Het projectidee kwam tot stand in Tienen waar vrijwilligers van de vzw 'Taal in praktijk' een krant in eenvoudig Nederlands uitgeven. Meer info [hier](#).
- Interesse om een gelijkaardig project op te starten? Neem dan contact op met de provincie Vlaams-Brabant via vlaamskarakter@vlaamsbrabant.be.

Op taalsafari in de natuur met cursisten NT2

Initiatiefnemer:

Natuurpunt Meise

Partners:

- CVO Semper, campus Meise
- Natuuracademie, Natuurpunt
- Provincie Vlaams-Brabant
- Vzw 'de Rand'

Het project:

[Troetels en kwellen](#) is een project voor CVO-cursisten NT2 dat vertrekt vanuit verwondering voor de nabije natuur. Het didactisch pakket richt zich tot NT2-leerkrachten en natuurgidsen en bestaat uit lesfiches, filmpjes en opdrachten voor binnen en buiten de klas. Doel is om anderstaligen oefenkansen aan te reiken, zowel in de klas of het praatcafé als in de natuur via een taalsafari. Het pakket is gratis en gebruiksklaar en behandelt 5 thema's: mieren, bramen, vlinders, bomen en kikkers.

Succesfactoren:

- De NT2-leraar en de natuurgids reiken in tandem oefenkansen Nederlands aan.
- Het thema natuur is laagdrempelig, universeel en tijdloos.

Totaal budget:

Het totaalbudget voor de uitwerking van het didactisch pakket was 4.000 euro. Daarvan subsidieerde de provincie Vlaams-Brabant 2.571,80 euro.

Duurtijd project:

Het pilootproject liep in Meise in 2023. Het pakket is nog steeds beschikbaar en wordt gebruikt door de NT2-lesgevers en natuurgidsen.

Extra info:

- 'Troetels en kwellen' kwam aan bod in 'Over de Rand' op Ring: [bekijk de reportage](#).
- Interesse om met het pakket aan de slag te gaan? [Download gratis het materiaal via deze link](#).

Nederlandstalige inwoners helpen anderstaligen oefenen

Initiatiefnemer:

Regionale zender Ring

Partners:

- Agentschap Inburgering en Integratie (AgII)
- Vzw 'de Rand'
- Provincie Vlaams-Brabant

Het project:

De reportage 'Taalhelden' van Ring toont hoe Nederlandstaligen anderstaligen helpen om het Nederlands onder de knie te krijgen. Ze brengt vier duo's in beeld die in de sportclub, op het werk, als buur of aan de schoolpoort Nederlands oefenen.

Het project sensibiliseert Nederlandstaligen om anderstaligen een oefenkans te bieden door consequent Nederlands te praten bij ontmoetingen. De ontmoetingen zijn laagdrempelig en tonen zo de vele mogelijkheden om Nederlands te oefenen.

Succesfactoren:

- Als regionale tv-zender is Ring het ideale medium om inwoners over oefenkansen te sensibiliseren: de zender bereikt al wie actief is op en rond scholen, sportclubs en verenigingen.

Duurtijd project:

Research, opname en montage: 2020

Uitzending 4 afleveringen:
15/10/2020 – 05/11/2020

Oefenkansen coördineren met een werkgroep

Initiatiefnemer:

GC de Boesdaalhoeve in Sint-Genesius-Rode

Partners:

De scholen, de buurtwerking, het OCMW, het Agentschap Opgroeien, de bibliotheek, jeugdhuis Animoro, begeleiders en vrijwilligers, ...

Het project:

De werkgroep voert de regie over oefenkansen Nederlands voor kinderen, tieners en jongeren in Sint-Genesius-Rode. De werkgroep vertrok vanuit een analyse van de doelgroep en het aanbod én keek naar de noden. Op basis van een prioriteitenoefening startten de partners een 5-tal nieuwe initiatieven op. Elk initiatief kreeg een verantwoordelijke toegevoegd. De werkgroep komt 2 keer per jaar samen, volgt de nieuwe en bestaande initiatieven op en versterkt de samenwerking. GC de Boesdaalhoeve neemt binnen de werkgroep de rol van trekker op: het faciliteert overleg, verbindt partners en stimuleert ze om samen te werken met respect voor ieders autonomie.

Totaal budget:

Vzw 'de Rand' ontving van 2020 tot 2022 een subsidie om versterkend in te zetten op de faciliteitengemeenten. De subsidie werd toegekend door het Departement Onderwijs in het kader van een oproep naar 'taalstimulerende activiteiten Nederlands in de schoolvakanties en de buitenschoolse opvang voor kinderen en jongeren'. Het Vlaamse Randfonds zorgde voor financiële versterking van die oproep.

Een medewerker uit de taalpromotiewerking startte de werkgroep op. Na de opstart nam GC de Boesdaalhoeve de trekkersrol op binnen de reguliere werking van het gemeenschapscentrum. Een centrummedewerker ondersteunt de werkgroep in functie van acties in Plan Samenleven. De werkgroep heeft geen werkingsbudget. Het budget voor de initiatieven komt van de partners.

Succesfactoren:

- Een trekker die het overleg faciliteert en samenwerking stimuleert, is absoluut noodzakelijk. Hier is dat een gemeenschapscentrum van vzw 'de Rand', in andere Vlaamse gemeenten neemt het lokaal bestuur die regisseursrol op.
- De werkgroep gaat vraaggestuurd te werk: wat hebben de kinderen, tieners en jongeren nodig en welk aanbod ontbreekt nog in functie van die noden? De werkgroep gebruikt voor deze oefening [de visietekst en handleiding 'oefenkansen Nederlands voor kinderen, tieners en jongeren'](#).
- De partners zijn zich ervan bewust dat het aanbod oefenkansen ruimer gaat dan de specifieke taalactiviteiten en ook de gemeentegrenzen overstijgt. Elke reguliere vrijetijdsactiviteit in het Nederlands is een oefenkans en inwoners kijken niet naar gemeentegrenzen als ze een activiteit zoeken.
- De werkgroep komt 2 keer per jaar samen, wat het makkelijker maakt om kennis te delen en om vanuit verschillende invalshoeken en contexten deelnemers toe te leiden naar het aanbod.

Duurtijd project:

De looptijd van de opstart was 1 jaar. De werkgroep is nu verankerd in de werking van GC de Boesdaalhoeve en bij de partners.

Extra info:

Sint-Genesius-Rode is een middelgrote gemeente zonder deelgemeenten. De partners kenden elkaar niet (goed). Elkaar ontmoeten en werken aan een gezamenlijk doel leidt tot spontane contacten en samenwerkingen.

Spreekdurf aanmoedigen met creatieve ateliers

Initiatiefnemer:

GC de Muse in Drogenbos en GC de Moelie in Linkebeek (beide centra van vzw 'de Rand')

Partners:

- Vzw Nany Vanille
- Felix Art & Eco Museum

Het project:

Durven Nederlands te spreken is voor anderstaligen vaak een uitdaging. Wie hoopt om in het dagelijkse leven Nederlands te kunnen oefenen, komt bovendien tot de vaststelling dat er bv. bij de bakker of in de sportclub snel overgeschakeld wordt naar een andere taal. Om anderstaligen de kans te geven op een laagdrempelige, niet-schoolse manier hun Nederlands te oefenen, sloegen de twee GC's de handen in elkaar met Nany Vanille, een Franstalige vzw die creatieve ateliers organiseert waarbij oefenkansen Nederlands centraal staan. Samen organiseren ze geregeld workshops 'Ik durf Nederlands te spreken' voor (jong)volwassenen, die bestaan uit creatieve activiteiten met het Nederlands als voertaal.

De samenwerking komt tegemoet aan de steeds grotere vraag van anderstaligen naar informele oefenkansen Nederlands. Nany Vanille vormt voor de GC's de ideale partner, omdat de vzw zich in eerste instantie richt tot een Franstalig publiek maar tegelijk ook de drempel naar het Nederlands bij dat publiek wil verlagen. Voor de gemeenschapscentra is de vzw dus een essentiële schakel om (vooral) Franstaligen te bereiken.

Succesfactoren:

- De combinatie van Nederlands oefenen en creatief bezig zijn, zorgt ervoor dat deelnemers op een spontane manier Nederlands gebruiken en minder schrik hebben om fouten te maken. In het meer formele aanbod is de drempel tot spreken groter.

Totaal budget:

De sessies kosten € 325 voor 15 deelnemers en werden gefinancierd met de middelen van [Plan Samenleven](#).

Duurtijd project:

De samenwerking werd opgestart in oktober 2023 en de gemaakte afspraken lopen tot september 2024. Na positieve evaluatie is een verlenging mogelijk.

Extra info:

- Dit project kwam aan bod in 'Over de Rand' op Ring: [bekijk de reportage](#).
- Op vraag van de deelnemers werken de partners aan een nieuw format: 'Ik spreek Nederlands'. Het verschil met de workshops 'Ik durf Nederlands te spreken' bestaat erin dat de anderstalige inwoners ook in dialoog zullen gaan met Nederlandstaligen.

NEDERLANDS GEBRUIKEN

Met een helder **taalbeleid** kunnen organisaties anderstaligen stimuleren om het Nederlands te gebruiken. De term ‘taalbeleid’⁴ verwijst naar het geheel van maatregelen die ze kunnen nemen om enerzijds taaldrempels voor anderstaligen weg te werken en anderzijds maximale taalleerkansen Nederlands te creëren voor anderstaligen.

Organisaties zoals lokale besturen en scholen moeten daarbij wel rekening houden met de **taalwetgeving**, die de taalvrijheid in een aantal specifieke domeinen inperkt⁵. Een werkbaar taalbeleid uitstippelen dat de taalwetgeving respecteert, is dus voor lokale besturen de uitdaging.

4 De term ‘taalbeleid’ komt uit het decreet betreffende het Vlaamse integratie- en inburgeringsbeleid (BS 26/7/2013) en wordt daar omschreven als “een consistent en structureel geheel van maatregelen op organisatieniveau, gericht op het wegwerken van taaldrempels voor anderstaligen enerzijds, en het creëren van maximale taalleerkansen Nederlands voor de anderstalige anderzijds”.

5 De taalwetgeving komt uitgebreid aan bod in deel II van deze beleidswijzer.

Helder taalbeleid binnen het lokaal bestuur

Initiatiefnemer:

Lokaal bestuur Beersel

Partners:

Agentschap Integratie en Inburgering (AgII)

Het project:

Samen met het AgII maakte de gemeente Beersel werk van een helder taalbeleid, gebaseerd op de taalwetgeving, respect en gedeelde verantwoordelijkheid. Het bestaat uit een taalvisie, taalafspraken en een taalactieplan. Concrete instrumenten die daaruit voortvloeiden, zijn onder meer een beslissingsmodel voor het personeel en meertalige informatie over het taalbeleid voor burgers.

Om het taalactieplan uit te voeren, komt er een aantal keer per jaar een werkgroep samen met vertegenwoordigers van verschillende diensten. Ze denken na over het actualiseren en uitvoeren van acties en over hoe ze het taalbeleid kunnen incorporeren in de werking van alle gemeentediensten. Enkele voorbeelden van acties waren: kennismakingsbriefjes voor nieuwe inwoners en de vele acties tijdens de Week van het Nederlands.

Extra info:

- De werkgroep rond het taalactieplan maakte voor de 'Week van het Nederlands' een playlist op Spotify met input van alle collega's. [Beluister die hier.](#)
- [Lees hier meer over de samenwerking tussen Beersel en het Agentschap Integratie en Inburgering.](#)

Succesfactoren:

- Het taalbeleid kreeg vorm dankzij samenwerking over de verschillende gemeentediensten heen.
- Een breed samengestelde werkgroep voert het actieplan uit en actualiseert het.
- In de werkgroep heerst een fijne en open sfeer om over de acties en taal te brainstormen.

Totaal budget:

De personeelsinzet vanuit verschillende diensten brengt uiteraard een kost met zich mee voor de gemeente. Daarnaast krijgt de werkgroep een werkingsbudget van € 2.000 per jaar. Afhankelijk van de acties wordt er nog een extra budget van [Plan Samenleven](#) gebruikt.

Duurtijd project:

Beersel werkt sinds 2017 met een eigen taalbeleid.

Kunstacademie met divers publiek zet in op Nederlands

Initiatiefnemer:

Gemeentelijke Academie Wemmel

Partners:

Lokaal bestuur Wemmel en vzw 'de Rand'

Het project:

De kunstacademie van Wemmel telt leerlingen met heel diverse taalachtergronden. Sommigen kennen weinig of zelfs geen Nederlands en komen uit het Franstalige onderwijs in Wemmel. De academie laat zich daarom begeleiden door vzw 'de Rand' om het Nederlands als schooltaal te versterken naar de leerlingen en hun ouders toe. Vzw 'de Rand' ondersteunt daarbij zowel de directie, de secretariaatsmedewerkers als de leerkrachten. De aanpak richt zich op verschillende sporen tegelijk: een gedragen taalbeleid, een gedeelde pedagogische visie bij de leerkrachten, een onthaalbeleid gericht op anderstalige ouders en kinderen, en heldere communicatie op maat van wie nog niet zoveel Nederlands begrijpt.

Extra info:

Via platformen zoals het directeurenoverleg [VerDi](#) en de werkgroep taal en integratie van het Toekomstforum Halle-Vilvoorde delen de academie en vzw 'de Rand' hun ervaringen met andere partners en lokale besturen uit de regio.

Succesfactoren:

- Het personeel van de academie krijgt ruimte om met de taaluitdagingen om te gaan. Dat is nodig omdat het deeltijds kunstonderwijs niet werkt met 'zorgleerkrachten' zoals het reguliere onderwijs.
- Door de inzet van extra personeel is er ruimte om te experimenteren met 'co-teaching' en de herwerking van lesinhouden en -doelen.

Totaal budget:

Het budget voor dit project bedroeg 37.000 euro, waarvan 19.000 euro gefinancierd werd met een [impulssubsidie Vlaamse Rand](#).

Duurtijd project:

Het project werd opgestart in januari 2022 met als streefdoel om het tegen juni 2025 structureel in te bedden.

Nederlands in de winkel

Initiatiefnemer:

Lokaal bestuur Halle: dienst Gelijke Kansen

Partners:

- NT2-scholen: CVO en Ligo
- 15-20 lokale handelaars

Het project:

Voor wie Nederlands leert, blijft de drempel vaak groot om te durven spreken. Met Hallo Nederlands biedt de stad Halle een divers aanbod aan oefenkansen Nederlands in de vrije tijd. Iedereen is er welkom om samen Nederlands te oefenen in een ontspannen sfeer tijdens het sporten, koken, knutselen, zingen enz.

Maar een taal oefenen kan ook gewoon in het dagelijkse leven, tijdens het winkelen bijvoorbeeld. Omdat winkelen een laagdrempelige manier is om Nederlands te oefenen, organiseert de stad Halle gedurende 1 week een oefenparcours in de Halse winkels. Kleine groepjes NT2-cursisten leggen samen met hun leerkrachten een uitgestippeld oefenparcours af in het stadscentrum. Ze lossen een reeks opdrachten op in de deelnemende winkels, zoals extra info vragen over bepaalde producten. Een fijne manier om in een heel concrete context Nederlands te oefenen en meteen ook nieuwe handelszaken te ontdekken.

Ook de winkeliers leren bij: zij krijgen tips over hoe ze met duidelijke gesproken taal anderstalige klanten kunnen ondersteunen en over hoe ze oefenkansen kunnen creëren (bv. niet te snel overschakelen naar een andere taal, niet te snel spreken, dingen herhalen en herformuleren).

De actie wordt een paar keer per jaar herhaald zodat de deelnemers de gewoonte ontwikkelen om Nederlands te oefenen tijdens het winkelen en handelaars er vaker aan denken om meer aandacht te besteden aan oefenkansen Nederlands.

Succesfactoren:

- Doordat de nadruk op de oefenkans voor de anderstalige ligt, komt de actie niet dwingend over en blijft de insteek positief.
- Medewerkers van de stad gaan persoonlijk bij de handelaars langs om het project voor te stellen. Dat is arbeidsintensief maar bepaalt mee het succes van het project.
- De NT2-scholen en handelaars worden actief betrokken bij de voorbereiding. De stad neemt hun input mee en zorgt dat het project haalbaar is voor iedereen (o.a. timing van het project, spreiding van de deelnemers).
- Een paar weken voor de start van het project gaat de stad bij alle deelnemende handelaars langs om tips te geven rond communiceren met anderstaligen.
- De stad zorgt voor een oefenboekje met opdrachten. Dat helpt de anderstalige deelnemer en ook de winkelier om het gesprek richting te geven. Het verlaagt ook de drempel door de deelnemer een doel te geven.
- Het project integreert oefenkansen Nederlands in het dagelijkse leven. In tegenstelling tot de andere oefenkansen die de stad aanreikt, hoeven de deelnemers hierin geen extra tijd te investeren. Niet iedereen heeft de tijd of de mogelijkheid om deel te nemen aan vrijetijdsactiviteiten, maar iedereen doet wel boodschappen.

- De stad Halle verzamelt feedback van zowel deelnemers, leerkrachten als handelaars. Bij herhaling van het project houdt stad Halle rekening met die feedback.

Totaal budget:

- € 1.850: boodschappentassen met logo, 1.000 exemplaren (voor 3 edities)
- € 300-400: druk opdrachtenboekjes, 250 exemplaren (per editie)
- Subsidies Plan Samenleven

Extra info:

Enkele reacties na de eerste editie:

- “Iedereen deed zijn best; de deelnemers waren oprecht geïnteresseerd.”
- “Mijn klas was alvast enorm gemotiveerd! Ze wilden de volgende les direct terug gaan winkelen in Halle.”
- “Uiteindelijk hebben mijn cursisten echt schoenen gekocht die in promotie waren, dus was het ineens een functionele oefening geworden.”

Duurtijd project:

1ste editie: van 2 tot en met 6 oktober 2023

2de editie: van 18 tot en met 22 maart 2024

3de editie: van 14 tot en met 18 en 21 tot en met 25 oktober 2024

© Layla Aerts

Taalcoaching op de werkvloer

Initiatiefnemer:

Colruyt

Partners:

VDAB

Het project:

Bij Colruyt krijgen anderstalige kandidaat-werknemers de kans om hun Nederlands tijdens de werkuren te verbeteren. De supermarktketen doet daarvoor een beroep op VDAB, die voor gratis taalcoaching zorgt tijdens de individuele beroepsopleiding (IBO) van de kandidaten.

Een IBO is een vorm van werkplekleren waarmee bedrijven werkzoekenden opleiden in het bedrijf en hen zo de knepen van het vak leren. Na een geslaagde opleiding van maximum 6 maanden werft het bedrijf de medewerker aan.

Bij de individuele beroepsopleiding met taalcoaching (IBO-T) wordt er tijdens het traject ook gewerkt aan de taalkennis Nederlands. Een taalcoach komt 1 à 2 keer per week langs op de werkvloer en oefent samen met de cursist rond realistische talige taken. Het bedrijf zorgt dat de medewerker tijdens die contactmomenten beschikbaar is. De taalcoach sensibiliseert ook de Nederlandstalige collega's op de werkvloer: zij krijgen tips over wat ze zelf kunnen doen om de communicatie vlotter te laten lopen.

Colruyt maakt van IBO-T gebruik wanneer het tijdens het selectieproces potentieel ziet in kandidaten van wie de taalkennis Nederlands nog niet volstaat voor de job.

Succesfactoren:

- Werkzoekenden die via de IBO-T een concreet perspectief hebben op een job zijn meer gemotiveerd om hun Nederlands te verbeteren. De taalverwerving verloopt zo ook efficiënter en op maat van de job.
- De werkgever krijgt de kans om de anderstalige te observeren tijdens het werk. Dat zegt meer dan een sollicitatiegesprek dat soms moeizaam verloopt door de taal. Zo ontstaat een win-win: de werkzoekende kan zijn talenten tonen en de werkgever kan die talenten vaststellen door observatie.

Totaal budget:

Tijdens de individuele beroepsopleiding betaalt de werkgever enkel een vast maandelijks bedrag dat alle kosten dekt, en dus geen loon of RSZ. De taalcoaching tijdens de IBO is gratis.

Duurtijd project:

VDAB werkt al sinds 2002 samen met Colruyt rond Nederlands op de werkvloer. Vanaf 2011 kwamen daar IBO-T's bij. De methodiek is dezelfde, het statuut van de cursist is verschillend (IBO = werkzoekende, Nederlands op de werkvloer = werknemer).

Extra info:

- [Bekijk het filmpje](#) van VDAB over de individuele beroepsopleiding met taalcoaching bij Colruyt.
- Naast de individuele beroepsopleiding met taalcoaching bieden de partners van VDAB nog 2 andere vormen van [taalcoaching op de werkvloer](#) aan:
 - Job- en taalcoaching voor anderstalige medewerkers die minder dan een jaar aan de slag zijn, in Vlaanderen werken en nog niet goed Nederlands spreken
 - Nederlands op de werkvloer voor anderstalige medewerkers die langer dan een jaar aan het werk zijn en nog niet goed Nederlands spreken.

Gemeenschapsvorming: inwoners verenigen rond wat ze met elkaar delen

De cijfers in deel I van deze beleidswijzer tonen aan dat de Vlaamse Rand naar verhouding veel inwijkelingen telt die bovendien vaak een buitenlandse herkomst hebben. Hoe vormt u als lokaal bestuur een warme gemeenschap met inwoners die enerzijds heel divers zijn en anderzijds vaak nieuw zijn in de gemeente?

Gemeenschapsvorming houdt in dat inwoners elkaars verschillen overstijgen en zich niet alleen rond hun gedeelde leefomgeving maar ook rond bepaalde normen, waarden en doelstellingen gaan verenigen⁶. Lokale besturen kunnen de gemeenschap dan ook versterken door in te zetten op wat mensen met elkaar delen vanuit hun eigen en verscheiden achtergronden en interesses. Hieronder reiken we daartoe een aantal invalshoeken aan met telkens relevante praktijkvoorbeelden.

⁶ Deze omschrijving is gebaseerd op de presentatie van Koen Demarsin op de inspiratiedag Vlaamse Rand van 2023. [U vindt de presentatie terug op onze website.](#)

DE ROL VAN RUIMTE

Inwoners van eenzelfde gemeente delen minstens één iets met elkaar: de ruimte waarin ze zich bewegen. Ze treffen elkaar in de straat waar ze wonen, in het park om de hoek of aan de schoolpoort. Hieronder vindt u enkele voorbeelden uit de praktijk die tonen hoe de omliggende ruimte kan dienen als aanknopingspunt voor gemeenschapsvorming.

Praktijkvoorbeelden >>>

Cultuur in je buurt

Initiatiefnemer:

Lokaal bestuur Overijse

Partners:

Dorpsraden, verenigingen, inwoners, handelaars, gemeentelijk cultuurcentrum, organisaties uit de buurt

Het project:

Met 'Cultuur in je Buurt' wil de gemeente ontmoeting en sociale verbinding stimuleren. Het project doet elk jaar een ander gehucht van Overijse aan. Een jaar lang krijgen verenigingen en inwoners financiële en logistieke ondersteuning bij de organisatie van culturele of gemeenschapsvormende initiatieven. Die variëren van groepswandelingen, openluchtvoorstellingen en tentoonstellingen tot mini-festivals, graffitiworkshops of een fotoboek voor en door heel de wijk. Alle inwoners van het dorp worden uitgenodigd op een startvergadering en krijgen zo de kans om mee te participeren. Doorheen het jaar verschijnen een 3-tal buurtkrantjes om de activiteiten in de kijker te zetten.

Totaal budget:

De gemeente voorziet zelf een toelage specifiek voor dit project.

Duurtijd project:

Een volledig kalenderjaar lang kan het gehucht rekenen op ondersteuning via 'Cultuur in je buurt'.

Extra info:

- Sommige initiatieven blijven ook na het 'Cultuur in je Buurt'-jaar verder lopen en krijgen zo een structureel karakter, zoals de creatieve kijkwandeling in Terlanen of de gemeenschappelijke bakoven in de dorps tuin.
- Waar mogelijk koppelt de gemeente de activiteiten in het gehucht aan andere (gemeentelijke) initiatieven, zoals Open Monumentendag.

Succesfactoren:

- Elk van de 5 gehuchten in Overijse heeft een eigen dorpsraad die dit project mee trekt. De dorpsraden hebben als taak om het gemeenschapsleven in het gehucht te laten bloeien en advies te geven aan het bestuur.
- De nauwe samenwerking tussen dorpsraad, verenigingen en inwoners leidt tot talrijke en vernieuwende sociaal-culturele initiatieven.
- Dankzij laagdrempelige activiteiten op maat van de buurt vinden een aantal inwoners voor het eerst hun weg naar het lokale gemeenschapsleven.

Een beleidsplan voor het lokale belevings- en ontmoetingsweefsel

Initiatiefnemer:

Lokaal bestuur Dilbeek

Het project:

Hoe kunnen we via publieke ruimte ontmoeting stimuleren tussen verschillende doelgroepen en generaties? Hoe zorgen we ervoor dat iedereen zich er welkom en veilig voelt? Deze vragen stonden centraal bij de ontwikkeling van het beleidsplan belevings- en ontmoetingsweefsel dat de gemeente Dilbeek in juni 2023 afklopte.

Daarbij maakt de gemeente gebruik van een geografisch informatiesysteem (GIS): alle openbare ruimten werden digitaal in kaart gebracht en gecategoriseerd aan de hand van hun doelgroep, actieradius, functie, ... Momenteel is de GIS-toepassing nog een statisch gegeven, maar door de juiste parameters toe te voegen wil de gemeente er proactief beleid mee maken.

Bij de uitrol van het beleidsplan blijft GIS dus een belangrijke rol spelen: door verschillende data visueel op te volgen, kan de gemeente inzicht vergaren in de belevings- en ontmoetingskansen in de publieke ruimte.

Totaal budget:

Voor extra ondersteuning bij de opmaak van het beleidsplan deed de gemeente een beroep op een coachingstraject van [Kind & Samenleving](#). Zij organiseerden sessies met medewerkers en het bestuur en namen de projectleiding op. Het coachingstraject kostte € 5.000.

Duurtijd project:

Het beleidsplan is opgesteld over een periode van 16 maanden.

Succesfactoren:

- De GIS-tool biedt een overzichtelijke weergave van het volledige grondgebied. In de toekomst kan het zo bijdragen tot één heldere visie en strategie op de inrichting van de publieke buitenruimte in de gemeente.
- Aan het beleidsplan gingen een uitgebreid intern traject met verschillende diensten en ook werksessies met burgers vooraf.

Extra info:

[Lees hier de integrale tekst van het beleidsplan belevings- en ontmoetingsweefsel in Dilbeek.](#)

Open Tuinen brengen gemeenschappen in contact

Initiatiefnemer:

BEEcause Linkebeek

Partners:

- GC de Moelie
- Cultuurraad Linkebeek
- Huize Lismonde
- Hoeve Holleken

Het project:

BEEcause is een structureel overlegplatform waarin de 3 cultuurhuizen van Linkebeek over de taalgrenzen heen samenwerken met als doel gemeenschapsvorming te stimuleren. Hun initiatief 'Open Tuinen' doet een beroep op welwillende inwoners die bereid zijn hun tuin open te stellen voor ontmoetingsmomenten. Die ontmoetingen variëren van ongedwongen spontane momenten zoals samen nachtvlinders spotten tot een heus kunstenfestival in samenwerking met vzw Alibi Collectief. Onder de noemer 'Flavoria' zetten de creatieve duizendpoten van Alibi Collectief zo een geanimeerde kunst-route uit in de open tuinen.

Totaal budget:

Specifiek voor het kunstenfestival 'Flavoria' dat in de Open Tuinen plaatsvond, kreeg Alibi Collectief een [impulssubsidie Vlaamse Rand](#) van 26.000 euro.

Extra info:

Flavoria kwam aan bod in 'Over de Rand' op Ring: [bekijk de reportage](#).

Succesfactoren:

- Organisatie voor en door burgers
- Zeer laagdrempelig

Gedeelde interesses

Ook gedeelde interesses kunnen mensen samenbrengen. Denk maar aan sport, muziek of eerder praktische vrijetijdsbesteding zoals tuinieren of klussen. Verenigingen, cultuurcentra en bibliotheken hebben dan ook een belangrijke gemeenschapsvormende functie.

Net zulke organisaties hebben het in de Vlaamse Rand vaak niet makkelijk. Ofwel worstelen ze met het bereiken van anderstalige inwoners en zien ze zo hun ledenaantal slinken en hun werking stilvallen. Ofwel weten ze wel een divers publiek aan te trekken en worden ze soms zelfs overrompeld, maar hebben ze te maken met uitdagingen op het vlak van communicatie en capaciteit. Onderstaande voorbeelden illustreren hoe ze met die uitdagende omstandigheden kunnen omgaan.

Praktijkvoorbeelden >>>

Voetbal met oog voor taal en verbinding

Initiatiefnemer:

Voetbalclub KV Zuun uit Sint-Pieters-Leeuw

Partners:

Naburige scholen, integratie- en sportdienst van Sint-Pieters-Leeuw, het OCMW, de lokale jeugdbeweging, CVO Crescendo en vzw 'de Rand'

Het project:

Met de KV Zuun Academie zet de club in op een sportief, sociaal én educatief aanbod. Spelers versterken hun Nederlandse tijdens taal- en voetbalstages: daarin wisselen ze trainingen af met taalstimulerende activiteiten door lokale leerkrachten én met activiteiten door de plaatselijke Chiro. Voor de ouders richt de Academie conversatietafels in en anderstalige coaches krijgen cursussen 'voetbal-Nederlands' in samenwerking met een lokaal CVO.

KV Zuun Academie gaat zo voor een 'hat-trick' op het vlak van taal en integratie én op het vlak van clubbinding en gemeenschapsvorming.

Ook met andere clubactiviteiten bouwt de club bruggen tussen gemeenschappen. Het klassieke eetfestijn is bij KV Zuun een heus wereldrestaurant, telkens georganiseerd door een groep ouders. Bij het WK voetbal is de club een ontmoetingsplaats voor spelers en hun ouders: de uitbating van de kantine is dan in handen van leden die een link hebben met de landen die het tegen elkaar opnemen.

Succesfactoren:

- Als 'brede sportclub' gaat KV Zuun verder dan het louter sportieve: de club bouwt bewust aan een 'community' en wil tegemoet komen aan de noden van leden, ouders en trainers.
- Via een bevraging polst de club expliciet naar die noden.
- Bij KV Zuun is de jeugdvoorzitter de drijvende kracht achter de werking. Zo'n enthousiasmerende trekker is nodig om een sterk netwerk van vrijwilligers uit te bouwen en is dus bepalend voor het succes.

Totaal budget:

Voor een 'voetbal- en taalstage' van 1 week met 4 leerkrachten, 4 trainers, 4 monitoren en 1 stageverantwoordelijke is 1.500 euro nodig.

KV Zuun krijgt structurele subsidies van de gemeente Sint-Pieters-Leeuw en deed aanvullend ook al een beroep op de [subsidie taalstimulering van de provincie Vlaams-Brabant](#) en de [impulssubsidie Vlaamse Rand van het Agentschap Binnenlands Bestuur](#).

Duurtijd project:

KV Zuun organiseert elk jaar 5 weken voetbal- en taalstages.

Extra info:

- KV Zuun werd in 2023 genomineerd in de categorie Warmste Sportinitiatief van het Vlaams Sportjuweel.
- De voetbal- en taalstages kwamen aan bod in de reeks Taaljournaal van Ring: [bekijk de reportage](#).
- KV Zuun nam ook deel aan de campagne 'Boest je sportclub!' van vzw 'de Rand': [bekijk hier de getuigenis](#).

Vrijtijdsverenigingen ondersteunen en stimuleren met heldere subsidiereglementen

Initiatiefnemer:

Lokaal bestuur Tervuren

Partners:

Alle vrijtijdsverenigingen van Tervuren, waaronder jeugd-, sport- en cultuurverenigingen

Het project:

De gemeente Tervuren ondersteunt haar vrijtijdsverenigingen bij het ontwikkelen en bevorderen van een kwalitatief verenigingsleven, met aandacht voor de vele vrijwilligers die daartoe bijdragen. Daarbij werkt ze enerzijds met een reglement voor de erkenning van vrijtijdsverenigingen en anderzijds met een reglement voor werkingssubsidies aan erkende verenigingen.

Het herwerkte erkenningsreglement legt bewust de nadruk op verenigingen met lokale verankering door bijvoorbeeld een minimumpercentage op te leggen aan leden die in Tervuren wonen. Verder moeten de verenigingen het Nederlandstalige karakter van de gemeente onderschrijven en streven naar een harmonieus Tervuren waarin mensen met respect voor elkaar samenleven.

Extra info:

Benieuwd naar de integrale tekst van de subsidiereglementen? Op de website van de gemeente Tervuren vindt u zowel het [erkenningsreglement](#) als het [reglement werkingssubsidies](#) terug.

In het nieuwe reglement voor de werkingssubsidies aan verenigingen maakt de gemeente een onderscheid tussen basissubsidies en impulssubsidies. De verenigingen kunnen gebruik maken van een basissubsidie om hun basiswerking te ondersteunen en daarnaast ook aanvullende impulssubsidies aanvragen rond specifieke thema's. Met die impulssubsidies wil de gemeente verenigingen stimuleren om hun werking te versterken rond bepaalde thema's, zoals werken aan een inclusieve vrije tijd met oog voor verschillende doelgroepen en/of kansengroepen.

Tot slot heeft Tervuren ook nog aparte subsidiereglementen voor gemeenschapsvormende projecten en evenementen en voor vormingssubsidies aan vrijtijdsverenigingen.

Duurtijd project:

De herwerkte reglementen voor de erkenning van vrijtijdsverenigingen en de toekenning van werkingssubsidies traden in 2023 in werking.

Succesfactoren:

- De adviesraden sport, jeugd en cultuur kregen op verschillende manieren inspraak tijdens de herwerking van de subsidiereglementen.
- De nieuwe reglementen zorgen voor een vereenvoudigde erkenning van verenigingen.
- De erkenning brengt voor vrijtijdsverenigingen verschillende voordelen met zich mee, zoals het gebruik van gemeentelijke communicatiekanalen, het gratis lenen van materiaal en aangepaste tarieven voor het gebruik van gemeentelijke infrastructuur.

Gezamenlijke actie

Ook door samen actie te ondernemen, smeden mensen banden met elkaar. Ze zetten zich bijvoorbeeld in voor een propere buurt of helpen mee bij activiteiten op de school van hun kinderen. De praktijkvoorbeelden hieronder illustreren hoe dat gemeenschapsvorming in de hand werkt.

Praktijkvoorbeelden >>>

Europadag voor en door verschillende gemeenschappen

Initiatiefnemer:

CC de Meent in Beersel

Partners:

- Lokaal bestuur Beersel: dienst Integratie
- Specifieke gemeenschap in Beersel

Het project:

Elk jaar organiseert CC de Meent in samenwerking met de dienst Integratie van de gemeente een 'Europadag'. De focus ligt elk jaar op een ander Europees land. De uitwerking van het feest is in handen van een werkgroep die bestaat uit inwoners die hun achtergrond hebben in het gastland. Via een 5-tal maandelijks vergaderingen buigt de werkgroep zich over de keuze van de optredens en muziekgroepen, de catering, workshops en randanimatie, ... De leden van de werkgroep verzorgen de catering deels zelf en zoeken verder cateraars die een link hebben met het themaland (bij voorkeur uit de eigen gemeente).

'Europadag' bereikt een brede groep mensen met een migratieachtergrond die meestal nog nooit in het cultuurcentrum zijn geweest. De inkom is gratis, drank en eten zijn betalend.

De bezoekers komen zowel van binnen de gemeente als uit de omliggende regio. Troef is ook dat er spontane contacten ontstaan tussen de gemeenschap en het lokaal bestuur. Zowel het evenement zelf als de voorbereiding ervan brengen informele oefenkansen Nederlands met zich mee voor de betrokken inwoners.

Succesfactoren:

- De lokale gemeenschap krijgt eigenaarschap en geeft op een participatieve manier mee vorm aan het evenement.

Totaal budget:

De gemeente trekt jaarlijks een budget van max. €2.500 uit voor onder meer:

- muziekgroepen en traditionele dansgroepen
- inkleding
- communicatie en promotie

Duurtijd project:

Jaarlijks 1 dag feest voorafgegaan door 5 maandelijks avondvergaderingen met de werkgroep en gevolgd door 1 evaluatievergadering.

‘Outreaching’ werken met moeilijk bereikbare jongeren

Initiatiefnemer:

Lokaal bestuur Wemmel

Partners:

- Groep INTRO vzw
- Jeugdverenigingen in Wemmel

Het project:

Omdat het traditionele aanbod van jeugd- en sportverenigingen in Wemmel niet alle jongeren bereikt, werkt de gemeente samen met een jongerenopbouwwerker van Groep INTRO. Die trekt de straat op om voeling te krijgen met de noden van jongeren en om hun participatie aan de samenleving te verbeteren.

Met het project ‘Wij zijn ook van Wemmel!’ verdiept Groep INTRO die doelstelling. De focus ligt op 3 projecten die de jongeren willen realiseren: een permanente hangplek, samenwerking met Mooimakers rond zwerfvuil en een mini-onderneming die bv. kan deelnemen aan de zondagsmarkt in Wemmel. Op termijn moet er ook ruimte komen voor huiswerkbegeleiding.

Met het project nam Groep INTRO in 2023 deel aan JEZ!, een jongerencampagne van VTM, Qmusic, HLN en Belfius. JEZ! organiseerde een grote fundraisingactie en schonk die middelen aan projecten die de veerkracht en creativiteit van jongeren in de verf zetten en versterken.

Extra info:

- De verschillende initiatieven die de gemeente recent nam naar kinderen en jongeren toe leverden Wemmel in 2022 het label van [‘kindvriendelijke gemeente’](#) op.
- [Bekijk hier een reportage van Ring](#) over het jeugdopbouwwerk in Wemmel.

Succesfactoren:

- Het project wordt getrokken door een ervaren opbouwwerker die het vertrouwen kan winnen van de jongeren en ondersteuning krijgt van een organisatie met expertise ter zake.
- De jongeren krijgen zelf zeggenschap: samen met hen wordt gezocht naar een constructief antwoord op hun noden en er wordt ingezet op een eigen plek waar ze zich welkom voelen.
- Het lokaal bestuur neemt het budget structureel op in de begroting en garandeert zo de continuïteit van de werking.
- Waar mogelijk legt de jeugdopbouwwerker linken met bestaande werkingen, zoals het jeugdhuis.

Totaal budget:

Via de JEZ!-campagne 2023 ging er € 43.845 naar het project, waarvan Groep INTRO de helft zelf ophaalde via schenkingen. De middelen zijn bedoeld voor investeringen voor het jeugdopbouwwerk in 2023 en 2024 (o.a. in infrastructuur en aankoop duurzaam materiaal). Daarnaast zet de gemeente Wemmel eigen middelen in voor de aanstelling van de jongerenwerker: € 78.750 per jaar.

Duurtijd project:

Gestart in 2022, geen einddatum.

© PIN vzw | Eva Boels

Lokaal onthaalbeleid: een actieve klantbenadering voor nieuwe inwoners

Het eerste contactmoment tussen een nieuwe inwoner en het lokaal bestuur is van essentieel belang voor het opbouwen van vertrouwen en het versterken van de band met de lokale gemeenschap. Met een **warm onthaal** kunnen lokale besturen de betrokkenheid van nieuwe inwoners bij het lokale gemeenschapsleven in de hand werken. Een warm onthaal impliceert een behulpzame, respectvolle en empathische houding waarbij actief geluisterd wordt naar de behoeften van de nieuwkomer. Het past in het uitnodigende en enthousiasmerende verhaal dat in de Vlaamse Rand nodig is om de brede groep van anderstaligen – zowel inburgeraars als anderen – te bereiken.

De organisatie van zo'n warm onthaal vraagt om een **ketenaanpak**: een proces van opeenvolgende contactmomenten met activiteiten, hulp- en dienstverlening, waarbij verschillende organisaties, diensten en voorzieningen samenwerken en hun interventies op elkaar afstemmen.

Brugfiguren in allerlei vormen hebben een belangrijke rol te spelen binnen die ketenaanpak. De zogenaamde 'Toeleiders in Diversiteit' van PIN vzw zijn daar een mooi voorbeeld van. Via die methodiek stelt PIN vzw ervaringsdeskundigen in migratie ter beschikking die als schakel kunnen fungeren tussen nieuwkomers met een migratieachtergrond en de diensten die hen helpen.

Praktijkvoorbeelden >>>

Nieuwe inwoners verwelkomen met een ‘welkomteam’

Initiatiefnemer:

Lokaal bestuur Tervuren

Partners:

Vrijwilligers

Het project:

Het welkomteam is een groep vrijwilligers die nieuwkomers helpt bij hun eerste stappen in de gemeente. Moet een nieuwe inwoner voor het eerst naar het gemeentehuis en spreekt hij geen Nederlands, dan kan iemand van het welkomteam hem begeleiden en voor hem vertalen. Is hij op zoek naar een sportclub, een school voor de kinderen of heeft hij vragen over het dagelijkse leven, dan kan hij bij het welkomteam terecht voor informatie en hulp.

In 2014 lanceerde Tervuren een oproep om vrijwilligers te vinden voor het welkomteam. Dat gebeurde via de gemeentelijke communicatiekanalen en mond-tot-mondreclame.

Sindsdien zijn er gemiddeld 5 personen actief in het welkomteam.

Bij de opstart van het project waren er periodieke overlegmomenten tussen het lokaal bestuur en de vrijwilligers om af te stemmen over de aanpak. De vrijwilligers kregen inspraak in het beleidsplan integratie en de opmaak van de website [‘expat op pad’](#). Momenteel beheren ze zelf de mailbox van het welkomteam en volgen ze zo rechtstreeks de hulpvragen op. Ze zorgen ook mee voor begeleiding op het gemeentelijke onthaalmoment voor nieuwe inwoners.

Totaal budget:

Geen budget vereist: het welkomteam bestaat uit vrijwilligers.

Duurtijd project:

Het project is gestart in 2014 en loopt nog steeds.

Succesfactoren:

- Doordat ze een beroep kunnen doen op een vertrouwd contactpersoon bij het welkomteam, voelen nieuwkomers zich sneller thuis en integreren ze makkelijker.
- Nieuwkomers leggen contact met inwoners die al langer in de gemeente wonen, wat de sociale cohesie bevordert.
- De vrijwilligers krijgen veel autonomie om hun taken uit te voeren. Dat zorgt voor een hoge mate van betrokkenheid en eigenaarschap.

Transversaal onthaalbeleid met ketenaanpak

Initiatiefnemer:

Lokaal bestuur Sint-Pieters-Leeuw

Partners:

- Diverse teams en diensten van lokaal bestuur Sint-Pieters-Leeuw, o.a. de dienst Burgerzaken, het Huis van het Kind, het Sociaal Huis, de vrijetijdsdiensten, de dienst Samenleven en Integratie
- PIN vzw

Het project:

Een doordacht onthaalbeleid is in de Vlaamse Rand nodig om nieuwe inwoners niet alleen duidelijk te informeren over het reilen en zeilen in de gemeente, maar hen er ook meteen bij te betrekken. Daarom maakt Sint-Pieters-Leeuw werk van een transversaal onthaalbeleid: alle beleidsdomeinen zijn erbij betrokken en alle aspecten van het leven van nieuwe inwoners komen erin aan bod. Dat vergt een gecoördineerde aanpak van de verschillende diensten van het lokaal bestuur en de actieve betrokkenheid van de externe diensten en voorzieningen die actief zijn op het grondgebied. Het lokaal bestuur bepaalt vanuit zijn lokale regie de doelstellingen van het onthaalbeleid.

Met een ketenaanpak brengt de gemeente dat transversaal onthaalbeleid in de praktijk. In een keten ervaart een nieuwe inwoner het lokaal onthaal als een logisch proces met opeenvolgende contactmomenten. Alle betrokken diensten in de keten kennen hun rol in het onthaal en dragen er vanuit hun eigen expertise toe bij. Een interne stuurgroep – die bestaat uit de regiocoördinator van PIN vzw, de toeleiders, de diensten binnen het lokaal bestuur en de bevoegde schepenen – volgt de verschillende schakels in de ketenaanpak op.

Succesfactoren:

- De toeleiders van PIN vzw zorgen voor een laagdrempelige toeleiding binnen de keten.
- Via onderzoek in samenwerking met PIN vzw krijgt de gemeente zicht op nieuwe evoluties, kansen en uitdagingen. In functie daarvan wordt de onthaalketen continu bijgestuurd.

Door de onthaalgesprekken continu te monitoren leerde het lokaal bestuur dat het instroomprofiel in Sint-Pieters-Leeuw voornamelijk bestaat uit gezinnen met jonge kinderen. Mede daarom speelt het Huis van het Kind vandaag een centrale rol binnen de onthaalketen en wordt iedere nieuwe inwoner met kinderen proactief geïnformeerd over de diensten van het Huis van het Kind.

Totaal budget:

- De ketenaanpak is opgezet met gemeentefondsmiddelen van het lokaal bestuur.
- De subsidies van [Plan Samenleven](#) lieten toe om de keten uit te breiden met extra toeleiding naar vrije tijd voor kwetsbare kinderen en jongeren.
- De gemeente doet een beroep op toeleiders van PIN vzw: het totale budget is afhankelijk van het aantal VTE toeleiders dat wordt ingezet en van hun statuut.

Duurtijd project:

Het project is opgenomen in het algemeen beleid van het lokaal bestuur en blijft een doorlopend aanbod naar nieuwe inwoners.

Extra info:

Aanvullend op de ketenaanpak met PIN vzw zet het lokaal bestuur ook in op brugfiguren in het onderwijs, die op dezelfde manier werken als de toeleiders. Die uitbreiding kwam er met middelen van Plan Samenleven en vormt een nieuwe schakel in de ketenaanpak waarbij de focus opnieuw ligt op gezinnen met jonge kinderen.

Warm onthaal van nieuwe inwoners

Initiatiefnemer:

Lokaal bestuur Halle

Partners:

- Dienst Bevolking en Burgerzaken
- Dienst Gelijke Kansen
- Wijkinspecteurs
- PIN vzw

Het project:

Een warm onthaal van nieuwe inwoners in een gemeente of stad is belangrijk om een volwaardige lokale participatie te realiseren. Binnen een inclusief onthaalbeleid krijgt elke nieuwe inwoner een onthaal in functie van zowel de eigen noden en interesses als de verwachtingen van het lokaal bestuur.

De stad Halle doet daarvoor een beroep op de ervaringsdeskundige toeliders van PIN vzw: zij leggen contacten met de doelgroep, sensibiliseren en motiveren hen, geven basisinformatie en leiden hen waar nodig toe naar diensten en voorzieningen. Zo kent het lokale integratieproces een snellere start: nieuwe inwoners zijn sneller geïnformeerd over de gemeente en vinden vlotter hun weg binnen de lokale dienst- en hulpverlening.

De toeliders krijgen de gegevens van de nieuwe inwoners van het lokaal bestuur en nemen telefonisch contact met hen op om te horen waar zij nood aan hebben. Elk onthaalgesprek bestaat uit:

- een warme en klantvriendelijke verwelcoming in de gemeente of stad
- een peiling naar integratienoden rond tewerkstelling, inburgering en kennis van het Nederlands
- sensibilisering rond het belang van NT2 en doorverwijzing naar Agentschap Integratie en Inburgering voor een taaltest en/of taalcursus
- een peiling naar vragen en noden rond het integratietraject in Halle

Na elk onthaalgesprek brengt de toeleider verslag uit over de signalen die van belang zijn voor het lokaal bestuur. Het lokaal bestuur gebruikt die data als basis om verder vorm te geven aan een transversaal onthaal- en integratiebeleid.

Meermaals per jaar worden die signalen teruggekoppeld naar een stuurgroep die bestaat uit verschillende interne stadsdiensten en schepenen. Op basis van de signalen kunnen andere diensten ingeschakeld worden bij het onthaal van nieuwe inwoners. Zo wordt nu ook de dienst Kinderen en Jongeren betrokken, omdat nieuwe inwoners vaak jonge gezinnen zijn met veel vragen over onderwijs en vrije tijd.

Succesfactoren:

- Met een positieve en warme focus binnen het onthaal van nieuwe inwoners bevordert de gemeente het vertrouwen in het lokaal bestuur en de verbondenheid met de gemeente.
- Dankzij de grote betrokkenheid van de dienst Burgerzaken en de wijkinspecteurs hebben de toeliders een zeer groot bereik in de stad Halle.

Totaal budget:

Het project wordt deels dankzij de middelen van [Plan Samenleven](#) en deels dankzij gemeentefondsmiddelen i.k.v. cofinanciering van Plan Samenleven gefinancierd.

In een aanloopfase had lokaal bestuur Halle met PIN vzw een onderzoek gedaan naar de ontwikkeling van een onthaalbeleid en op basis daarvan een concept uitgewerkt.

Dankzij de subsidies van Plan Samenleven kan Halle voltijds een toeleider van PIN vzw inzetten en kan een projectverantwoordelijke de monitoring doen. Dat maakt het mogelijk om geregeld bij te sturen en om de mensen met de grootste noden een degelijk onthaal te geven.

Het lokaal bestuur betaalt PIN vzw voor dit project ongeveer € 80.000 per jaar. Daarnaast investeert het lokaal bestuur ook in dit project door eigen diensten in te zetten: de Integratiedienst volgt het project nauw op en biedt administratieve ondersteuning en wanneer nodig worden ook bv. politie, dienst bevolking, ... betrokken.

Duurtijd project:

Dit project loopt momenteel tot 30 september 2024 en wordt mogelijk verlengd.

Extra info:

- Binnen verschillende gemeentelijke diensten is de toeleider de eerste collega met een migratieachtergrond. Zo komt ook binnen de dienst zelf een interculturaliseringsproces op gang.
- Ook de lokale besturen van Grimbergen, Asse, Dilbeek, Vilvoorde, Machelen, Denderleeuw, Geraardsbergen, Sint-Pieters-Leeuw en Beersel werken met PIN vzw samen aan een warm onthaalbeleid, dat rekening houdt met de zelfredzaamheid van nieuwe inwoners. De gemeente zorgt voor contactlijsten van nieuwe inwoners en de toeleiders bellen hen proactief op voor een onthaalgesprek.

III.2. Flankerend onderwijsbeleid: ondersteunende maatregelen om leerlingen maximale ontwikkelingskansen te bieden

In het onderwijs komen de demografische kenmerken van de Vlaamse Rand heel sterk tot uiting. De uitdagingen zijn er niet min: er is infrastructuurtekort, het taalniveau van leerlingen verschilt sterk en het is zoeken om te communiceren met anderstalige ouders.

Scholen spelen een cruciale rol in de ontwikkeling van het Nederlands van hun leerlingen. Ze hebben er alle belang bij een **taalbeleid** te ontwikkelen: een gedragen taalvisie en -praktijk die tot doel hebben de taalvaardigheid van leerlingen te versterken en de prestatiekloof op basis van achtergrondkenmerken te overbruggen⁷. Zowel vzw 'de Rand' als het Centrum voor Taal en Onderwijs van de KU Leuven ondersteunen scholen bij het uitwerken van zo'n taalbeleid.

Scholen kunnen ook een rol spelen in het **integratiebeleid** van de lokale besturen door anderstalige ouders door te verwijzen naar het aanbod NT2 of door daarrond contact op te nemen met de sociale diensten van de gemeenten. Niet alleen versterken ze zo mee het Vlaamse karakter van de gemeenten, ze maken de ouders ook duidelijk dat hun verantwoordelijkheid niet stopt bij de schoolinschrijving van hun kind. Het is noodzakelijk dat ouders de schoolse communicatie begrijpen, oudercontacten kunnen volgen en de schoolrapporten van hun kinderen kunnen lezen. Een goede opvolging van hun kinderen is anders onmogelijk.

Tegelijk liggen er ook kansen voor de **lokale besturen** zelf. Met een flankerend onderwijsbeleid kunnen ze scholen een omkadering aanreiken die hen toelaat om meer te focussen op hun pedagogische kernopdracht⁸. Door te werken aan oefenkansen Nederlands in de vrije tijd, toeleiding naar het vrijetijdsaanbod en participatiekansen voor ouders, kunnen lokale besturen zelf de Nederlandse taalvaardigheid van de schoolgaande jeugd én van hun ouders versterken.

Praktijkvoorbeelden >>>

⁷ Deze omschrijving van taalbeleid is gebaseerd op de visie van het [Centrum voor Taal en Onderwijs](#).

⁸ Deze omschrijving van flankerend onderwijsbeleid is gebaseerd op de visie van de [VVSG](#).

Vzw 'de Rand' boest het taalbeleid van scholen

Initiatiefnemer:

Secundaire school Sint-Donatus in Merchtem

Partners:

Vzw 'de Rand'

Het project:

Sint-Donatus tekende in op het project 'Boest je school' van vzw 'de Rand'. Dat zet in op 3 pijlers: taalbeleid, ouderbeleid en taal buiten de school(m)uren. In het 1ste schooljaar (2022-2023) lag de focus op taalbeleid. De school kreeg meteen een schoolondersteuner toegekend die wekelijks op de school aanwezig is om de kennis en vaardigheden bij leerkrachten te vergroten en zo elke leerling binnen elk vak taalvaardig te maken.

Als basis volgde de school een vormingstraject van het Centrum voor Taal en Onderwijs (KU Leuven). Ze koos woordenschat als focus om mee aan de slag te gaan en maakte rollen en verwachtingen duidelijk:

- Taalanker: 1 centraal taalaanspreekpunt van de school
- Kernteam: werkgroep taal
- Labo: slim gekozen groep van leerkrachten of leerlingen binnen een aantal klassen die diverse taalversterkende initiatieven uitproberen
- Team: leraren volgen het spoor van de collega's uit het labo en passen ook taalstimulerende didactische principes toe

Vanaf het 2de schooljaar (2024-2025) legt de school vanuit taalbeleid de brug naar ouderbeleid. Tussendoor nam ze ook al deel aan initiatieven die leerlingen kansen geven om Nederlands buiten de schooluren en schoolmuren te oefenen: de Dag van het Nederlands, de Trofee van het Nederlands (toernooi in welsprekendheid), ...

Succesfactoren:

- Een engagement van 3 jaar, zowel van de school als van partner vzw 'de Rand'
- Ondersteuning 'op maat en tempo van de school'
- Doelgerichte aanpak met actieplan, focusbepaling, duidelijke rollen
- Wetenschappelijke basis
- Ingebed in bestaande overlegstructuren (personeelsvergadering, pedagogische studiedag, vakgroepen, ...)
- Inzetten op de samenwerking leerling-ouders-school

Totaal budget:

Vzw 'de Rand' ontvangt voor 'Boest je school' subsidies vanuit [het Vlaamse Randfonds](#). De scholen kunnen gratis op het ondersteuningsaanbod intekenen.

Duurtijd project:

Het traject loopt 3 schooljaren (2022-2025). Nadien zet het schoolteam de implementatie verder.

Extra info:

De brede aanpak van Sint-Donatus rond taalbeleid kwam aan bod in 'Over de Rand' op Ring: [bekijk hier de reportage](#).

Initiatiefnemer:

Secundaire school Onze-Lieve-Vrouw-instituut in Sint-Genesius-Rode

Partners:

Vzw 'de Rand'

Het project:

Het Onze-Lieve-Vrouwinstituut werkt via een veranderingstraject aan een sterker taalbeleid op school en wordt daarbij begeleid door een schoolondersteuner van vzw 'de Rand'. In het 1ste schooljaar (2022-2023) ging de aandacht vooral naar experimenteren in de klas. Bij het begin van het 2de schooljaar (2023-2024) focust de school op vakoverschrijdend samenwerken, met als doel de taalvaardigheid van de leerlingen te versterken.

Leerkrachten van zaakvakken werken samen met leerkrachten Nederlands en staan samen voor de klas. Zo worden er teksten uit de zaakvakken gebruikt in de les Nederlands. De vakleerkracht geeft les, terwijl de leerkracht Nederlands de leerlingen ondersteunt. Soms gaat de samenwerking nog verder, met bijvoorbeeld een vakoverschrijdende presentatie waarbij zowel de leerkracht Nederlands als de vakleerkracht evalueren. De leerlingen krijgen meer kansen om op (taal)vaardigheden te oefenen.

Een kerngroep op school werkt samen met de schoolondersteuner om dit project richting te geven, de leerkrachten te ondersteunen en het project te evalueren.

Totaal budget:

Vzw 'de Rand' ontvangt voor 'Boest je school' subsidies vanuit [het Vlaamse Randfonds](#). De scholen kunnen gratis op het ondersteuningsaanbod intekenen.

Succesfactoren:

- Een kerngroep geeft samen met de schoolondersteuner richting.
- Er wordt aan doelen van beide vakken tegelijk gewerkt, wat de efficiëntie verhoogt.
- Gelijkaardige aanpak van groepswork: leraren van verschillende vakken gebruiken dezelfde rollen en bijhorende posters waardoor de lessen vlotter verlopen.
- Door de samenwerking met leerkrachten Nederlands worden de lessen van de zaakvakken taalkrachtiger.
- Door vakoverschrijdend te werken kunnen de leerlingen makkelijker linken leggen tussen de leerstof Nederlands en de zaakvakken.
- Leerkrachten leren van elkaar (inhoud, werkvormen, strategieën).
- De verankering van het vakoverschrijdend samenwerken in de schoolwerking (o.a. in het onthaalbeleid voor nieuwe collega's) zorgt voor verduurzaming.

Duurtijd project:

Het traject loopt 3 schooljaren (2022-2025). Nadien zet het schoolteam de implementatie verder.

Extra info:

De deelname van het Onze-Lieve-Vrouwinstituut aan 'Boest je school' van vzw 'de Rand' kwam aan bod op Ring: [bekijk hier de reportage](#).

Een breed taalbeleid op school met aandacht voor naschoolse activiteiten

Initiatiefnemer:

Go! Atheneum Etterbeek

Partners:

- Onderwijscentrum Brussel (OCB): ondersteuning taalbeleid
- Brede School Etterbeek en bibliotheek Etterbeek: organisatie extra-muros-activiteiten (bv. workshop 'slam poetry')

Het project:

In het Go! Atheneum Etterbeek in Brussel is Nederlands de onderwijstaal. Omdat veel leerlingen een andere thuistaal hebben dan het Nederlands, heeft de school een door-dacht taalbeleid uitgewerkt met aandacht voor zowel ouders, leerlingen als leerkrachten.

Om ervoor te zorgen dat de leerlingen van bij de start op een goede manier begeleid worden, brengt de school eerst de niveaus van de verschillende vaardigheden Nederlands in kaart, zoals begrijpend lezen, woordenschat, luisteren, ... De school deelt de resultaten met zowel de leerlingen, de ouders als de leerkrachten en maakt op basis van de ondersteuningsnood een taalrapport op. Dat dient als leidraad om de verdere jaren op verder te bouwen.

Naast de individuele opvolging grijpt het Atheneum nog verschillende andere mogelijkheden aan om taal in de kijker te zetten. Een kleine greep uit het uitgebreide aanbod:

- Buiten de Nederlands les is er ook aandacht voor het Nederlands in de zaakvakken. Per rapportperiode wordt er minstens 1 taak of toets geëvalueerd op het vlak van taal.
- De 'taalambassade' is een werkgroep die zich over de rol van taal in de school buigt. Elke vakgroep wordt vertegenwoordigd door een taalambassadeur die de noden van de vakgroep doorgeeft. Samen denken de taalambassadeurs na over taalinitiatieven en voeren ze die ook uit.
- De school organiseert maandelijkse activiteiten om het Nederlands zichtbaarder te maken, zoals examentips, voorleesweek of gedichtendag.
- Er is ook een naschoolse leesclub, waarin leerlingen van het 1ste jaar in kleine niveaugroepjes aan de slag gaan rond technisch, begrijpend en genietend lezen.
- Ook de leerkrachten hebben een leesclub. Zij lezen niet alleen samen, maar delen ook tips en goede praktijken met elkaar.

Duurtijd project:

De school heeft al sinds 2011 een werkgroep rond taalbeleid. Sinds 2018-2019 is dat onder de vorm van de 'taalambassade'.

Extra info:

- Op de website van de school komen zowel het [taalbeleid](#) als de '[Brede School](#)'-werking duidelijk aan bod.
- Lees hier een artikel uit [De Morgen](#) over het pedagogisch project van Go! Atheneum Etterbeek

Succesfactoren:

- > Iedereen neemt verantwoordelijkheid op in de taalontwikkeling van de leerlingen: zowel de leerlingen zelf als hun ouders en leerkrachten. Die gedeelde verantwoordelijkheid zorgt voor een alomvattend taalbeleid.
- > Door haar taalbeleid te koppelen aan naschoolse activiteiten zoals een leesclub, zorgt de school zowel binnen als buiten de school(m)uren voor leer- en oefenkansen Nederlands.

© Cherry Blossom Photography

Basisscholen geven voorrang aan kinderen uit de eigen gemeente

Initiatiefnemer:

Lokaal bestuur Merchtem

Partners:

- Gemeentelijke Basisschool Ten Bos
- Gemeentelijke Basisschool De Plataan
- Vrije Kleuterschool Ter Dreef
- Vrije Basisschool Sint-Donatus
- Vrije Basisschool Rinkeling
- Vrije Lagere School Ter Dreef

Het project:

Om hun kinderen te kunnen inschrijven in een Merchtemse basisschool, moeten de ouders hen aanmelden via een portaal van de gemeente. Omdat de beschikbare plaatsen in de scholen beperkt zijn, kent de gemeente de plaatsen toe aan de hand van een voorrang-regeling. Kinderen van eenzelfde leefeenheid (broers/zussen) en kinderen van personeel van de school krijgen voorrang en worden als eerste toegewezen aan de verschillende scholen. Daarna wordt per school een rangorde voor alle andere kinderen bepaald, in de eerste plaats volgens schoolkeuze en in de tweede plaats volgens afstand.

Binnen de groep die in Merchtem gedomicilieerd is, wordt er eerst geordend op schoolkeuze en vervolgens op de afstand van het domicilieadres tot de school. Vervolgens wordt de groep aangemelde kinderen die niet in Merchtem wonen op dezelfde manier geordend (eerst schoolkeuze, dan op basis van de afstand tussen woonplaats en school). De aangemelde kinderen die in Merchtem wonen, krijgen zo dus voorrang op de groep kinderen die niet in Merchtem woont.

Dankzij deze centrale aanmelding met voorrang-regeling:

- hoeven ouders niet langer aan de school te kamperen om hun kinderen in te schrijven;
- worden alle scholen diverser en concentreert die evolutie zich niet in één of enkele scholen;
- vinden bijna alle Merchtemse kinderen een plaats in de Merchtemse basisscholen;
- gaat de samenwerking tussen de verschillende basisscholen erop vooruit.

Met deze regeling maakt de gemeente gebruik van recente Vlaamse regelgeving die het voor kinderen in de Vlaamse Rand makkelijker wil maken om in de eigen gemeente naar school te gaan. Dat is nodig omdat er door instroom van buiten de regio in sommige gemeenten te weinig plaatsen vrij zijn voor de eigen kinderen. De lijst van gemeenten die van de regeling gebruik kunnen maken, bestaat uit de 19 gemeenten van de Vlaamse Rand én Halle.

Totaal budget:

Kosten:

- € 462,53 voor drukwerk (flyers)
- € 4.766,57 voor het aanmeldsysteem

Voor het centraal aanmeldregister ontvangt de gemeente een subsidie van het [Departement Onderwijs en Vorming](#).

Duurtijd project:

De Vlaamse regelgeving die een voorrang-regeling in basisscholen mogelijk maakt, trad in werking op 1 september 2022.

Extra info:

- Momenteel werken 8 gemeenten in de Rand met een voorrang-regeling voor kinderen uit de eigen gemeente: Asse, Dilbeek, Hoeilaart, Meise, Merchtem, Drogenbos, Kraainem en Wemmel.
- Ook de secundaire scholen in de Vlaamse Rand kregen de mogelijkheid om een voorrang-regeling uit te werken: zij kunnen maximaal 70% van het aantal plaatsen voorbehouden voor leerlingen met een voortraject in het Nederlandstalige basisonderwijs.
- Benieuwd naar de Vlaamse regelgeving achter deze aanpak? [U vindt het decreet hier terug](#).

Schrijfwedstrijd voor Nederlandstalige én anderstalige kinderen uit de lagere school

Initiatiefnemer:

Vzw het huis van Herman Teirlinck

Partners:

- 15 scholen: GBS, Dworp; Sint-Victor, Beersel; GBS De Springveer, Alseberg; GBS De Wonderwijzer, Drogenbos; Onze-Lieve-Vrouwinstituut, Sint-Genesius-Rode; Het Groene Dal, Hoeilaart (GO!); Gemeentelijke Basisschool, Overijse; VBS 't Klavertje Vier, Dilbeek; De Kleine Wereld, Asse; Sint-Maartensschool, Meise; Vrije Lagere School Ter Dreef, Merchtem; Sint-Donatus, Merchtem; De Plataan, Merchtem; De Groene Parel, Sint-Pieters-Leeuw; De Regenboog, Grimbergen
- De Veerman vzw
- CC de Meent, Beersel

Het project:

Een wedstrijd waarbij lagereschoolkinderen verhalen schrijven, vormt het uitgangspunt van dit project. De kinderen nemen vrijwillig deel aan een schrijfdag en maken met hun verhaal kans om een 'Wondere Pluim' te winnen. Fouten schrijven mag: het schrijfplezier staat centraal.

Een jury van ouders maakt een eerste selectie en de uiteindelijke winnaars worden gekozen door een professionele jury én een kinderjury. Om alle kinderen evenveel kansen te geven, zijn er aparte categorieën per leerjaar. Daarbij wordt er ook telkens een onderscheid gemaakt tussen kinderen die thuis Nederlands spreken en kinderen die een andere thuistaal hebben.

De geselecteerde verhalen komen in een boek en van de beste verhalen verschijnen er affiches. De prijsuitreiking gebeurt tijdens een groot slotfeest.

Kunstenorganisatie De Veerman maakte van dit project een succes in het Antwerpse en het huis van Herman Teirlinck ging de voorbije jaren met het concept aan de slag in de Vlaamse Rand.

Totaal budget:

Het huis van Herman Teirlinck kreeg gedurende 3 jaar een [impulssubsidie Vlaamse Rand](#) voor dit project. Elk jaar werd het project in meer scholen uitgerold en steeg dus ook het subsidiebedrag:

2021-2022 (4 scholen): 39.000 euro

2022-2023 (12 scholen): 58.000 euro

2024-2024 (15 scholen): 76.000 euro

Succesfactoren:

- In de volledige uitwerking van de wedstrijd is er aandacht voor ouderparticipatie.
- De aparte beoordeling van anderstalige kinderen moedigt hen aan om mee te doen met de wedstrijd.
- Het project stimuleert de sociale cohesie door verschillende scholen en ook de ouders nauw te betrekken.

Duurtijd project:

3 schooljaren: van 2021 tot 2024

Extra info:

- Hoe het project precies in zijn werk gaat, ontdekt u op [de website van het huis van Herman Teirlinck](#).
- Ondertussen wordt de schrijfwedstrijd al 20 jaar lang georganiseerd. De Veerman vzw begon ermee in Antwerpen en het concept werd verder overgenomen in Turnhout, Tongeren, de Vlaamse Rand en Oostende.
- [Bekijk de reportage van Ring over 'De Wondere Pluim'](#).

De 'leeshelden' leren samen beter én liever lezen in de bib

Initiatiefnemer:

Bibliotheek Asse en filiaal in Zellik

Partners:

Lokale scholen GLS De Regenboog, GO! De Glinster en GBS Relegem

Het project:

Leeshelden wil de leesachterstand bij leerlingen uit het 2de en 3de leerjaar aanpakken door hun leesmotivatie te verhogen. Kleine groepjes van een 5-tal leerlingen komen 7 à 10 keer samen in de bibliotheek om onder begeleiding van een gevormde vrijwilliger te lezen. De focus ligt op leesbegrip en leesplezier. Na 3 kwartier samen lezen volgt een kwartier knutselen of spelen in het thema van het gelezen boek. Zo krijgen de kinderen ruimte om het boek te verwerken. Aan het einde van de reeks is er een feestje, waarop de schepen van Onderwijs langskomt om 'Leeshelden-capes' uit te delen. De deelnemende scholen ontvangen ook 4 lespakketten waarmee ze in de klas aan de slag kunnen gaan.

Totaal budget:

- Voor de opstart van het project kreeg de bib een subsidie van 1.500 euro, boeken en knutselkoffers en inhoudelijke ondersteuning van de provincie Vlaams-Brabant. Voor het vervolg van het project maakte de bib zelf middelen vrij.
- De bib koopt voor de deelnemers ook een 'Leesheldencape' aan die ze aan het einde van de reeks meekrijgen.
- Grootste hap van het budget gaat naar de vorming van de vrijwilligers en de vrijwilligersvergoeding.

Succesfactoren:

- Dankzij de kleine groepjes is er ruimte voor begeleiding op maat.
- De bib werkt nauw samen met de scholen op twee verschillende vlakken. Enerzijds verwijzen de zorgcoördinatoren van de lagere scholen de leerlingen door naar de leesgroepjes in de bib. Anderzijds promoten de bibliotheken lespakketten bij de scholen zodat ook daar rond 'Leeshelden' gewerkt wordt.

Duurtijd project:

Ongeveer 10 sessies van 1 uur per trimester, afhankelijk van het aantal weken in dat trimester.

Extra info:

- Kinderen komen terug en ook ouders vinden makkelijker hun weg naar de bibliotheek. Sommige ouders nemen nadien ook deel aan de conversatietafel in de bib.
- De bibmedewerker wordt een 'herkenningpunt' voor de kinderen.
- Alle materialen van het project zijn gratis te downloaden via www.leeshelden.be.
- 'Leeshelden' kwam aan bod in 'Over de Rand' op Ring: [bekijk de reportage](#).
- Interesse om met een gelijkaardig project te starten? Neem dan contact op met de provincie Vlaams-Brabant via vlaamskarakter@vlaamsbrabant.be.

Boekstart-werking stimuleert lezen in jonge gezinnen

Initiatiefnemer:

Lokaal bestuur Meise

Partners:

- Huis van het Kind
- Bibliotheek Meise
- Kind en Gezin
- Wiegwijs (vrijwilligers consultatiebureau)
- www.boekstart.be

Het project:

Om de leescultuur bij jonge gezinnen te versterken, neemt Meise deel aan 'Boekstart'. Dat is een programma van [Iedereen Leest](#) in samenwerking met de openbare bibliotheken en Kind en Gezin. Het wil ouders met hun kleine kinderen laten genieten van boeken. Dat is leerrijk én gezellig. Samen in boekjes kijken bevordert de woordenschat van baby's en peuters. Daardoor krijgen ze het later makkelijker op school. Tegelijk versterkt het de band tussen ouders en kinderen.

Als Boekstart-gemeente doet Meise ouders van jonge kinderen op 2 momenten vóór hun peuter naar school gaat een boekenpakket en informatie over voorlezen cadeau. Via het consultatiebureau van Kind en Gezin ontvangen ze een babypakket op 6 maanden en via de bibliotheek een peuterpakket op 15 maanden. Daarnaast heeft de bibliotheek van Meise een aanbod aan bad- en knisperboekjes voor baby's en peuters van 0 tot 2,5 jaar. Jaarlijks vindt er ook een 'Boekstartdag' plaats in samenwerking met het Huis van het Kind.

Totaal budget:

Opstartkost:

- collectie baby- en peuterboekjes: € 850
- peutervriendelijk meubel: € 3.700
- babyvriendelijke inrichting: € 750
- promotiemateriaal om zichtbaarheid te geven aan project: € 150

Jaarlijks:

- peuterpakketten voor een gemeente zoals Meise: €1.000
- activiteiten: € 400
- promotiemateriaal: € 150
- attentie/gadget: € 400

Babypakketten worden gesubsidieerd door Vlaanderen. De peutertassen kosten de gemeente 12 euro per stuk. Iedereen Leest berekent het benodigde aantal op basis van het geboortecijfer in de gemeente. Iedereen Leest wordt zelf gesubsidieerd door Literatuur Vlaanderen.

Duurtijd project:

De Boekstart-werking werd opgestart in 2022 en is momenteel ingepland tot 2026 met het oog op verderzetting.

Extra info:

- Geïnteresseerden kunnen op boekstart.be terecht voor extra informatie en beeldmateriaal (in verschillende talen).
- Lokale besturen kunnen bij Iedereen Leest een kostensimulatie opvragen om in het project in te stappen.
- Boekstart werd geïnspireerd door het programma 'Bookstart' dat al sinds 1992 succesvol loopt in Groot-Brittannië. Intussen zijn er wereldwijd in heel wat landen gelijkaardige programma's, waaronder ook bij onze bureaus in Nederland.

Succesfactoren:

- Om zoveel mogelijk ouders te bereiken, is samenwerken het magische woord. Verschillende lokale partners kunnen helpen om de Boekstart-boodschap binnen de gemeente te verspreiden.
- De financiële en inhoudelijke ondersteuning vanuit de Vlaamse Overheid maakt het makkelijk voor gemeenten om in te stappen.
- Eenduidige communicatie door alle actoren en terugkerende acties vergroten de herkenbaarheid van het project.
- De baby- en peutervriendelijke inrichting van de verschillende locaties maakt dat de allerjongsten en hun ouders zich welkom voelen.
- Dankzij de stapsgewijze uitbouw van het project naar kinderopvang en inburgering en integratie kan het project blijven groeien.

‘Schoolsprong’ maakt een brug tussen leerkrachten, ouders en kinderen

Initiatiefnemer:

Lokaal bestuur Zaventem: Integratiedienst

Partners:

SAAMO Vlaams-Brabant

Het project:

Welke verwachtingen zijn er bij ouders en leerkrachten in de belangrijke overgangperiode van de laatste kleuterklas naar het 1ste leerjaar? Op welke manier kunnen ouders hun kind daarbij betrekken?

Met het project ‘Schoolsprong’ zetten de Integratiedienst en SAAMO Zaventem in op dat scharniermoment. De onderwijsopbouwwerker van SAAMO vangt signalen op, ondersteunt ouders en leerkrachten op informele en formele bijeenkomsten en organiseert extra stimulansen en onderwijsondersteunende initiatieven voor kwetsbare gezinnen. Gedurende 2 jaar zorgde de opbouwwerker voor intensieve ondersteuning van ouders en leerkrachten (3de KK – 1ste LJ). Het project liep de eerste 3 jaar in GBS Zaventem (in 2 groepen). In een tweede fase kwamen gedurende 4 jaar GBS Sint-Stevens-Woluwe en GO! De Vleugel aan bod (2 groepen + corona). De derde fase focust op de basisschool van ZAVO en op een open aanbod voor ouders van alle Zaventemse basisscholen.

Succesfactoren:

- SAAMO doet al sinds 2015 aan onderwijsopbouwwerk in Zaventem en zorgt zo voor continuïteit.
- Daardoor is er een vertrouwensband tussen de onderwijsopbouwwerker, de ouders én de directies/schoolteams.
- De onderwijsopbouwwerker heeft in de voorbije jaren een sterk netwerk opgebouwd.
- De aanwezigheid van de onderwijsopbouwwerker in de school zorgt voor een ‘outreaching’ aanpak naar ouders en schoolteams toe.

Totaal budget:

1 VTE onderwijsopbouwwerker

Duurtijd project:

Het project loopt sinds 2015.

Extra info:

- Door deel te nemen aan dit project bouwen de scholen ervaring op met de ‘Schoolsprong’-methoden. Ze passen die daarna zelf toe op klassen van andere jaren zoals de instapklas en voor opvolging in het 2de en 3de leerjaar.
- [Lees hier meer](#) over het schoolopbouwwerk van SAAMO in Zaventem.

Brede school biedt schoolgaande jeugd maximale ontwikkelingskansen

Initiatiefnemer:

- Lokaal bestuur Grimbergen
- Kleuterschool VBS Prinsenhof

Partners:

De verteltent van Guy Daniels

Het project:

De 'Brede School'-benadering van de gemeente Grimbergen is erop gericht een breed netwerk rond schoolgaande kinderen en jongeren te creëren en hen zo maximale ontwikkelingskansen te bieden. Met een subsidiereglement voor 'Brede School'-projecten stimuleert de gemeente de samenwerking tussen lokale scholen, verenigingen en organisaties. In het totaal kende de gemeente zo in 2023 aan 15 projecten een subsidie toe.

Eén daarvan was de samenwerking tussen kleuterschool Prinsenhof en verteller/ auteur Guy Daniels. Die komt met zijn verteltent naar de school om interactieve verhalen voor te lezen aan kinderen van de 2de en 3de kleuterklas. Het project focust op taalverwerving en taalverrijking en heeft bijzondere aandacht voor kleuters met een leerachterstand. De talige ontwikkeling van kinderen en jongeren vormt een rode draad in de projecten die de gemeente subsidieert.

Succesfactoren:

- De evenwaardigheid van de partners zorgt voor een positieve en constructieve manier om met diversiteit om te gaan.

Totaal budget:

De maximale toelage bedraagt € 3.500 per project.

Duurtijd project:

De projecten worden steeds voor 1 jaar goedgekeurd.

Extra info:

[Ontdek hier](#) de visie en het subsidiereglement van de gemeente Grimbergen rond 'Brede School'.

Zomerschool met focus op taalstimulering Nederlands

Initiatiefnemer:

Lokaal bestuur Hoeilaart

Partners:

- Sport en opleiding vzw
- Panta Rhei vzw
- Basisschool Het Groene Dal
- Vrije Sint-Clemensschool

Het project:

Eind augustus organiseert de gemeente Hoeilaart gedurende 2 weken een zomerschool die gericht is op de Nederlandse taal. Er is plaats voor 60 kinderen en de deelname is gratis. Eerder startte Hoeilaart al met taal-kampjes, maar die evolueren nu dus naar een heuse zomerschool.

Doel is om de taal- en sociale vaardigheden van de deelnemende kinderen te stimuleren door middel van talige, creatieve, sportieve of wetenschappelijke activiteiten. Elke dag is opgedeeld in 4 blokken met activiteiten, waarvan er 2 in het teken staan van taal.

De zomerschool richt zich in eerste instantie tot leerlingen van de 3de kleuterklas en de 1ste graad lager onderwijs die in Hoeilaart school lopen. De lagere scholen krijgen als eerste de kans om leerlingen aan te melden, daarna kan de sociale dienst kinderen doorverwijzen. Zijn er dan nog plekken vrij, dan worden die opengesteld voor de hele gemeente.

Succesfactoren:

- De toeleiding vanuit de scholen en de sociale dienst garandeert dat de plaatsen in de eerste plaats gaan naar de kinderen die er het meeste nood aan hebben.

Totaal budget:

De gemeente maakt gebruik van de [Vlaamse subsidie voor zomerscholen](#). Die dekt alle kosten die nodig zijn voor de organisatie van het aanbod van onderwijs- en vrijetijdsactiviteiten.

Duurtijd project:

Hoeilaart organiseert sinds 2022 een zomerschool, en dit telkens gedurende 2 weken in augustus.

Extra info:

- Zelf een zomerschool organiseren? Dan kan je een beroep doen op [Schoolmakers](#): in opdracht van de Vlaamse overheid bieden zij ondersteuning rond de praktische en didactische invulling van de zomerschool.
- Buiten de zomerschool kan taalstimulering ook een volwaardige plaats krijgen binnen de speelpleinwerking. Dat is bijvoorbeeld het geval in de [gemeente Dilbeek](#), waar animatoren een opleiding krijgen om meer aandacht te hebben voor taalstimulering Nederlands.

III.3. Het Vlaamse karakter versterken via het woonbeleid

Vlak bij de hoofdstad en toch groen en landelijk: geen wonder dat de Vlaamse Rand op het vlak van wonen slachtoffer dreigt te worden van zijn eigen succes. De instroom vanuit Brussel zorgt voor intensieve verhuisbewegingen en hoge vastgoedprijzen. Zo krijgen minder kapitaalkrachtige inwoners het moeilijker om in eigen streek te blijven wonen en komt het sociaal weefsel onder druk te staan. Hoe kunnen de bevoegde beleidsniveaus samenwerken om op deze evoluties te anticiperen?

Praktijkvoorbeelden >>>

Ondersteuning voor lokale besturen die Wonen in Eigen Streek willen bevorderen

Initiatiefnemer:

Vlabinvest

Partners:

Lokale besturen

Het project:

Met het [decreet Wonen in Eigen Streek \(WIES\)](#) geeft de Vlaamse overheid de duurste Vlaamse steden en gemeenten een instrument om het voor minder kapitaalkrachtige inwoners makkelijker te maken een betaalbare woning te vinden in hun vertrouwde omgeving. Door de stijgende vastgoedprijzen is dat in die gemeenten een extra grote uitdaging. Het autonoom provinciebedrijf [Vlabinvest](#) kreeg van de Vlaamse Regering de opdracht om lokale besturen administratief en financieel te ondersteunen bij de implementatie en toepassing van WIES.

De [WIES-regeling](#) houdt in dat lokale besturen een gemeentelijk reglement kunnen opstellen om bij grotere vergunningsaanvragen gedurende 9 maanden een deel woningen of kavels voor te behouden voor inwoners met een middeninkomen en met lokale binding. Die lokale binding betekent concreet dat ze in de laatste 10 jaar minstens 5 jaar onafgebroken in de gemeente gewoond moeten hebben. De gemeenten kunnen via het reglement ook hun eigen accenten leggen.

Succesfactoren:

- De regierol ligt in handen van het lokaal bestuur: het lokaal bestuur beslist en Vlabinvest ondersteunt.

Wanneer de WIES-koper een grond of woning aankoopt, komt de gemeente financieel tussen voor een deel van de grondwaarde. Verkoopt die koper zijn eigendom later door aan derden die niet voldoen aan de WIES-voorwaarden, dan moet hij die financiële tussenkomst terugbetalen.

Vlabinvest reikt alle lokale besturen van het arrondissement Halle-Vilvoorde die voor WIES in aanmerking komen ondersteuning aan bij:

- het opstellen van het gemeentelijke WIES-reglement;
- het opstellen van raamcontracten met landmeter/schatter;
- het inschrijvingsproces;
- modelbeslissingen;
- de opmaak van een authentieke akte met WIES;
- en de opmaak van een WIES-register.

De 19 gemeenten van de Vlaamse Rand kunnen daarnaast ook bij Vlabinvest terecht voor financiële ondersteuning via het WIES-fonds. Vlabinvest kan de helft van de tussenkomst in het grondaandeel voor zijn rekening nemen en dat tot maximum € 1.000.000 per project.

Totaal budget:

Vlabinvest ontvangt voor deze werking een subsidie van 5 miljoen euro uit [het Vlaamse Randfonds](#). Daarvan is € 500.000 bestemd voor de eigen werkingskosten gedurende 5 jaar. De overige € 4.500.000 euro dient om de financiële tussenkomst te bekostigen. Dat geld wordt beheerd in een apart WIES-fonds. Het WIES-fonds is een rollend fonds. Bij verkoop van de WIES-woning vloeien de middelen terug naar het fonds.

Convenant met bouwpromotoren bevordert wonen in eigen streek

Initiatiefnemer:

Lokaal bestuur Sint-Pieters-Leeuw

Partners:

Projectontwikkelaars

Het project:

Om op de vastgoedmarkt meer kansen te geven aan inwoners die een band hebben met de gemeente, werkt het lokaal bestuur met een convenant voor private woonprojecten van meer dan 20 woonegelegenheden. Tijdens de voorbesprekingen met de projectontwikkelaar vraagt de gemeente of die open staat voor een convenant met afspraken over de commercialisering. Het convenant bevat volgende afspraken:

- De projectontwikkelaar maakt alleen reclame in het Nederlands en in het Vlaamse Gewest.
- De compromissen en akten worden alleen in het Nederlands opgesteld.
- Gedurende de eerste 18 maanden na de 1ste compromis verkoopt de ontwikkelaar alleen aan kopers met een lokale binding volgens deze criteria:
 - sinds de geboorte in de gemeente of in een andere gemeente van Halle-Vilvoorde wonen;
 - vóór hun kandidaatstelling minstens 10 jaar in de gemeente of in een andere gemeente van Halle-Vilvoorde wonen;
 - vóór hun kandidaatstelling de afgelopen 6 jaar minstens 3 jaar in de gemeente of in een andere gemeente van Halle-Vilvoorde wonen.
- Vanaf de 19de maand of zodra er voor 75% van het woonaanbod aan de criteria is voldaan, kan de ontwikkelaar vrij verkopen.

Succesfactoren:

- De afspraken in het convenant zijn pragmatisch en doeltreffend. Projectontwikkelaars zijn dan ook bijna altijd bereid om zich er vrijwillig toe te engageren.

Sociale woningen toewijzen met getrapte voorrang voor wie de meeste lokale binding heeft

Initiatiefnemer:

Woonpunt Zennevallei in samenspraak met de lokale besturen binnen het werkingsgebied

Het project:

[Woonpunt Zennevallei \(WPZ\)](#) is een woonmaatschappij, erkend voor de uitvoering van het Vlaamse woonbeleid in de gemeenten Beersel, Drogenbos, Halle, Linkebeek, Pepingen, Sint-Genesius-Rode en Sint-Pieters-Leeuw. Sinds 2011 geeft de woonmaatschappij bij de toewijzing van sociale huurwoningen voorrang aan wie een sterke lokale binding heeft met de streek. Op vraag van de betrokken lokale besturen hanteert WPZ daarbij een cascadesysteem: hoe meer binding de kandidaat heeft met de gemeente – door er bijvoorbeeld al langere tijd te wonen of er te zijn opgegroeid – hoe sneller hij een woning toegewezen kan krijgen.

WPZ gaat daarmee verder dan de standaard voorrangregeling die in Vlaanderen geldt voor kandidaat-huurders met langdurige woonbinding. Die bepaalt dat wie de afgelopen 10 jaar minstens 5 jaar onafgebroken in de gemeente woonde, voorrang krijgt. De wetgeving laat toe dat een gemeente die regels strenger maakt.

6 van de 7 gemeenten uit het werkingsgebied van WPZ maken van die mogelijkheid gebruik: Pepingen, Beersel, Halle, Sint-Pieters-Leeuw, Sint-Genesius-Rode en Linkebeek. Zij beschikken over een eigen lokaal toewijzingsreglement dat nog eens specifieke voorrangregels vastlegt voor personen die een nauwe band hebben met de gemeente. Via een cascadesysteem wordt voorrang gegeven aan die kandidaten van wie de band met de gemeente het sterkst is. Met die strengere regeling willen de gemeenten tegemoet komen aan de specifieke lokale noden.

Sinds 1 januari geldt er in Vlaanderen een nieuw toewijzingsmodel voor sociale huurwoningen. Dat voorziet in de oprichting van een toewijzingsraad: die kan een toewijzingsreglement opmaken en zo lokaal maatwerk brengen in de toewijzingsregels. In mei 2024 besliste de Vlaamse Regering dat het cascadesysteem verder gebruikt kan worden bij toewijzing van een sociale woning. Woonpunt Zennevallei zit binnenkort opnieuw samen met zijn toewijzingsraad om de bepalingen rond lokale binding verder definitief te verankeren in het toewijzingsbeleid.

Succesfactoren:

- Verschillende lokale besturen hanteren samen eenzelfde regeling om meer woonzekerheid te bieden aan inwoners die een nauwe band hebben met de streek.
- De regeling speelt in op een specifieke nood in de regio: door de hoge vastgoedprijzen is betaalbaar wonen in de eigen gemeente er nog minder evident.

Totaal budget:

Woonpunt Zennevallei ontvangt geen subsidies voor de opvolging van deze werkwijze. Wel dragen de gemeenten via de doorverhuuractiviteit bij om extra ondersteuning te bieden aan gezinnen die er nood aan hebben via een 'ledenbijdrage'. Die bijdrage is afgestemd op het aandeel ingehuurde sociale woningen in de gemeenten.

Duurtijd project:

Deze werkwijze blijft lopen zolang de regelgeving het toelaat.